

የብገና መመሪያ

በመምህር ሲሳብ ምሳ

ግንቦት ፳፻፫ ፒ.ም
አዲስ አበባ

© መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው።
መመሪያ እትም ግንቦት 2003 ዓ.ም

የሽፋን ሥዕል መግለጫ፡-

አድራሻ፡-

ስልክ፡- 0911 35 85 60

ሲ.ሳ.ቁ፡-

ርክስ

1. መፅቢጸ _____
2. ክፍለ ትምህርት ፩
 - 2.1. በገና በመጽሐፍ ቅዱስ _____
 - 2.2. በገና በኢትዮጵያ _____
 - 2.3. የበገና ዓይነቶች _____
 - 2.4. የበገና አካል ክፍሎች _____
 - 2.5. የበገና አካል ክፍሎች ምሳሌ _____
 - 2.6. በገና የሚሠራበት ቁስ _____
3. ክፍለ ትምህርት ፪
 - 3.1. ለበገና ድርድራ የጣት ስያሜ _____
 - 3.2. የበገና አያያዝና አደራደር _____
 - 3.3. የጣት መለማመጃ _____
 - 3.4. ድምጽን መለየት የሚያስችሉ ማጠናከሪያ መልመጃዎች _____
4. ክፍለ ትምህርት ፫
 - 4.1. ሰላምታ ቅኝት _____
 - 4.2. የመዝሙር አጠናን ሂደት _____
5. ክፍለ ትምህርት 4
 - 5.1. ትዝታ ቅኝት (ዋኔን) _____
6. ክፍለ ትምህርት 5
 - 6.1. ስለቸርነትህ ቅኝት _____
7. ክፍለ ትምህርት 6
 - 7.1. መሠረታዊ የዜማ ጽንሰ ሀሳብ _____
 - 7.2. የዜማ ድምጾች የሚባሉት እነማን ናቸው? _____
 - 7.3. □□ማ □ም□ ምልክቶች _____
 - 7.4. ስኬል- Scale (ቅኝት) _____
 - 7.5. የኢትዮጵያ ቅኝቶች _____
 - 7.6. የኢትዮጵያ ቅኝቶች የድምጽ አደራደር ሕግ _____
8. ማግኘት ቃለጸ _____
9. የበገና መዝሙራት ከነሙሉ ግጥማቸው በከፊል _____

ሥራህን ሥራ

□ታ ለአያንዳንዱ ሰው ሥራ ሰጥቶታል፤ ያንን መሥራት የእሱ ፈንታ ነው። ቢቻለው እሱን ማገድ የዲያቢሎስ ሥራ ነው። በእርግጥ ሥራውን እግዚአብሔር እንደሰጠህ ያህል ሰይጣን ሊያግድህ ይጥራል። ሌላ ነገር በበለጠ ደስ የሚያሰኝ ሊያቀርብልህ ይጥራል። በዓለማዊ ተስፋዎች ያባብልሃል። የሐሜት ጎርፍ ያወርድብሃል። ደራሲያን እንዲጠይቁ እጅግ ስመጥር ሰዎችም በክፉ እንዲናገሩብህ ይጠቀምባቸዋል። ጴጥሎስ፣ ሄሮዶስ፣ ቀያፋ ሁሉም በአንተ ላይ ያድማሉ። ይሁዳም በአጠገብህ ቆሞ በሠላሳ ብር ሊሸጥህ ይከፈላል። ይሄ ሁሉ የደረሰብህ ሰይጣን በዚህ ከሥራህ ሊስብህና እግዚአብሔርን ከመታዘዝ ሊያስናክልህ መሆኑን ልትገነዘብ አትችልምን?

ሥራህን ሥራ! አንበሳው ሲያንራ ፍንክች አትበል፤ የሰይጣንን ውሻዎች ለመውገር አትቁም። ጥንቸሎቹን በማባረር ጊዜህን አታጥፋ። ሥራህን ሥራ! ዋሾች ይዋሹ፤ ጠበኞች ይጣሉ፤ ማኅበሮችም ይወስኑ፤ ደራሲዎችም ይድረሱ፤ ሰይጣንም የፈለገውን ያድርግ፤ አንተ ግን ምንም ነገር እግዚአብሔር የሰጠህን ሥራ ከመፈጸም እንዳያግድህ ተጠንቀቅ።

ሥራህን ሥራ! ገንዘብ እንድታተርፍ አልተላክህም፤ እንድትበለጽግም አልታዘዝም፤ ለክብርህ ተከላከር ብሎ አልነገረህም፤ ሰይጣንና አገልጋዮቹ የሚነኩትን የሐሰት ወሬ እንድታስተባብል አልተጠየቅህም፤ እነኚህን ሁሉ ነገሮች ብታደርግ ሌላ ሥራ ልትሠራ አትችልም፤ ይህም ብቻ ሳይሆን ለራስህ እንጂ ለጌታ አልሠራህም።

ሥራህን ሥራ! ዓላማህ እንደ ኮከብ የፀና ይሁን፤ ተወው ዓለም እንደፈለገው ይነታረክ፤ ይጨቃጨቅ። ጥቃት ይደርስብህ፤ ትበደል፤ ትሰደብ፤ ትታማ፤ ትቆስልና ትናቅ ይሆናል። ኃይለኛ ያጎሳቁልህ፤ ወዳጆች ይተዉህ፤ ሰዎችም ይንቁህ ይሆናል። አንተ ግን በፀና ውሳኔ የማያወላውል ቅናት በመጨረሻ ላይ ጸንተህ የሰጠኸኝን ሥራ ፈፀምኩ ሃይማኖትንም ጠበቅሁ ለማለት እስክትችል ድረስ የሕይወትህን ዓላማ እና የተፈጠርክበትን ግብ ተከተል።

ብፁዕ አቡነ ጎርጎርዮስ ካልዕ
ምንጭ:- ሐመር መጽሔት ሚያዝያ 2002 ዓ.ም

መፅሐፍ

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን በዜማ፣ በሥነ ጽሑፍ፣ በሥነ ሥዕል፣ በሥነ ሕንፃ በሌሎችም የጥበብ ዘርፎች ለአገራችን እንዲሁም ለዓለም ከፍተኛ አስተዋጽኦ አበርክታለች።

□ግዚአብሔር ሰማያዊውን ምሥጢር የገለጠለት ኢትዮጵያዊው ጻድቅ ማህሌ□ይ ቅዱስ ያሬድ አምስቱ ጸዋት ዜማ (ድን፣ ጸመ ድን፣ ዝማሬ፣ መዋሥዕት እና ምዕራፍ) በመድረስ በዓለም የዜማ ታሪክ ተቀዳሚ ተጠቃሽ ነው። ቅድስት ቤተክርስቲያን በሕገ ልቡና፣ በሕገ ኦሪት እግዚአብሔር ሲመሰገንበት የነበሩትን የዜማ ዕቃዎች በቅዱስ ያሬድ እና ከእርሱም በኋላ በተነሱት ቅዱሳን ሊቃውንት ቤተክርስቲያን አማካኝነት በአዲስ ኪዳን ለቤተክርስቲያን አገልግሎት እንዲውሉ አድርጎ እስከ አሁን እግዚአብሔርን እያመሰገንች ትገኛለች።

በብሉይ ኪዳን የዜማ መገልገያ መሣሪያ ከሆኑት አንዱ የነበረው በገና እንደሌሎቹ የዜማ መገልገያ ዕቃዎች በቤተክርስቲያን አገልግሎት ቦታ ተወስኗለት ለመማርም ሆነ ለማስተማር ምቹ ሁኔታ ባለመኖሩ «እየጠፋ ነው»፤ «እየሞተ ነው» “The Dying Art” ለመባል በቅቷል። ስለዚህ ይህ በኢ/አ/ተ/ቤ/ክ ብቻ የሚገኝ ውን የአገራችንና የዓለማችን ቅርስ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ታሪኩን፣ ጥቅሙን፣ ክብሩንና አጠቃቀሙን ተረድተን □ኛ ም በዘመናችን እውቀታችንን፣ ጉልበታችንን፣ገንዘባችንንና ጊዜጣችንን አስተባብረን በገዳማት፣ በአድባራት፣ በአብነት ት/ቤቶችና በመንፈሳዊ ተቋማትና ኮሌጆች ትምህርቱ እንዲስፋፋና በቤ/ክ በሚካሄዱ መንፈሳዊ ጉባኤያት ላይ በበገና እግዚአብሔርን የማመስገን ባህሉ እንዳይጠፋና በግልም ለጸሎትና ለምስጋና ለተመስጦ □ንድንጠቀምበት ጥረት እንድናደርግ ይህ የበገና መሣሪያ መጽሐፍ ተዘጋጀ።

ይህ መጽሐፍ በአምስት ምዕራፎች የተከፈለ ነው። ይኸውም፡-

ምክራ□ ፩ ስለበገና አጠቃላይ ታሪክ፣ ስለ በገና ዓይነቶች፣ የበገና አካል ክፍሎች፣ የበገና አያያዝና አደራደር የሚሉትን ርዕሶች የያዘ ሲሆን፤

ከምዕራፍ ፪-፬ ያሉት ደግሞ ሰላምታ፣ ትዝታና አንቺ ሆዬ ለኔ ቅኝቶችን ባህላዊ በሆነ መንገድ መዝሙሮችን በቁጥር የሚያሳይ ነው።

በምክራ□ 5 መሠረታዊ የዜማ ጽንሰ ሃሳብ ተማሪዎች ስለዜማና ስለ ቅኝት ግንዛቤ እንዲኖራቸው ታስቦ በቀላሉ ሊረዱት በሚችል መልኩ ቀርቧል። ይህ ግን □ከከ አሁን ለተማሩት ተማሪዎች መደበኛ ሆኖ አልተሰጠም።

በዚህ መጽሐፍ ከምዕራፍ 1-4 ያለው ትምህርት በአቡነ ጎርጎርዮስ የአብነትና የዜማ ትምህርት ቤት ለበገና ተማሪዎች በሰላምነት ሁለት ቀን በቀን ለ2 ሰዓታት ለ6 ወር ያህል ጊዜ መጽሐፉ በሚያዝዘው መሠረት ተሰጥቶ ተማሪዎች ጥሩ ውጤት አሳይተውበ□ል።

ይኸው ትምህርት በምሐር ገዳም ኢየሱስ ገዳም ከሰኞ እስከ እሁድ በቀን ለ2 ሰዓታት ለ3 ወር ያህል ጊዜ የትምህርትና የልምምድ ጊዜ ተሰጥቶ ተምረው □ፀፅ በ□ም ዓሩ ውጤት አሳይተዋል። ገዳም በገናን ለመማርም ሆነ ለማስተማር እንዲሁም ለመደርደር በጣም ምቹ ቦታ እንደሆነ አረጋግጫለሁ። በእነዚህ በገናን ባስተማርኩባቸው ቦታዎች ልክ እንደ ሌሎቹ የአብነት ትምህርት ቤቶች ትምህርቱ በጸሎት ተጀምሮ በጸሎት □□□ማል። ጸላ እኔ ምንም ልታደርጉ አትችሉምና ብሎ ጌታችን በወንጌሉ እንዳስተማረን፣ አባቶቻችን አድርገው እንዳሳዩን እኛም አድርገን ተጠቅመናል።

ተማሪዎች ፈቃደ እግዚአብሔርን በጸሎት እየጠየቁ በአስተማሪ ድጋፍ መጽሐፉ በሚያዘው መሠረት በትዕግሥትና በትጋት ከተጠቀሙበት በገናን መደርደር ይችላሉ የሚል እምነት አለኝ።

አዘጋጃ።

ክፍለ ትምህርት ፩ በገና በመጽሐፍ ቅዱስ

በገና ለመጀመሪያ ጊዜ በመጽሐፍ ቅዱስ የተጠቀሰው በዘፍ. 4፥21 ሲሆን የላሜሕ ልጅ ዮባል በገና እና መለከት ለሚይዙ አባት እንደሆነ ተጠቅሷል። ይህ ታሪክ ሌሎች በገና እና መለከትን የሚይዙ ሰዎች □ንደነበሩና ዮባል አለቃቸው እንደነበረ ያስረዳል። ከዚያን ዘመን ጀምሮ በገና እግዚአብሔርን የማመስገኛ □ማ ዕቃነቱ ታውቆ እንደሌሎቹ የቤተ መቅደስ የዜማ ዕቃዎች መለከት፣ መሰንቆ፣ ጸናጽል በሌዋውያን በተመረጡ አለቆች አማካኝነት አገልግሎት ይሰጥ ነበር።

- □እግዚአብሔር ታቦት ከአሜናዳብ ቤት ወደ አቢዳራ ቤት በገባ ጊዜ፡-

2ኛ ሳሙ. 6፥5 «ዳዊትና የእስራኤልም ቤት ሁሉ በቅኔና በበገና፣ በመሰንቆ፣ በከበሮም፣ በነጋሪትና በጸናጽል በእግዚአብሔር ፊት በሙሉ ኃይላቸው ይጫወቱ ነበር።»

- □እግዚአብሔር ታቦት ከአቢዳራ ቤት ወደ ዳዊት ከተማ በመጣች ጊዜ፡-

1ኛ ዜና 15፥16-24 «ዳዊትም በዜማ ዕቃ በመሰንቆና በበገና፣ በጸናጽልም እንዲያዜሙ ድምጻቸውንም በ□ከታ ከፍ እንዲያደርጉ መዘምራኑን ወንድሞቻቸውን ይሾሙ ዘንድ ለሌዋውያን አለቆች ተናገረ።»

- 1ኛ ዜና 15፥21 «... ስምንት አውታር ባለው በገና ይዘምሩ ነበር።»

- መ□. 32፥2 «እግዚአብሔርንም በመሰንቆ አመስግኑት፤ ዐሥር አውታርም ባለው በገና ዘምሩለት።»

- 1ኛ ዜና 15፥28 «እስራኤል ሁሉ ሆ እያሉ ቀንደ መለከትና እምቢልታ እየነፉ ጸናጽልና መሰንቆም በገናም እየመቱ የእግዚአብሔርን የቃል ኪዳን ታቦት አመጡ።»

- □እግዚአብሔር ታቦት ከዳዊት ከተማ ሰሎሞን ወደ ሠራው ቤተመቅደስ ሲገባ፡-

2ኛ ዜና 5፥12-14 «... መዘምራትም የነበሩት ሌዋውያን ሁሉ አሳፍና ኤማን ኤዶታምም ልጆቻቸውም ወንድሞቻቸውም ጥሩ በ□ታ ሰብሰው ጸናጽልና በገና መሰንቆም እየመቱ በመሰውያው አጠገብ በምሥራቅ በኩል ቆመው ነበር። ከእነርሱ ጋር መቶ ሃያ ካህናት መለከት ይነፉ ነበር። ... እግዚአብሔር ቸር ነውና ምሕረቱም ለዘላለም ነውና እግዚአብሔርን አመስግኑ እያሉ በአንድ ቃል ድምጻቸውን ወደ ላይ ከፍ አድርገው በመለከትና በጸናጽል በዜማም ዕቃ ሁሉ እግዚአብሔርን ባመሰገኑ ጊዜ ደመናው □እግዚአብሔርን ቤት ሞላው።»

- □እግዚአብሔር በጠላቶቻቸው ላይ ደስታን በሰጣቸው ጊዜ፡-
2ኛ ዜና 20.27-28 «የይሁዳና የኢየሩሳሌም ሰዎች በፊታቸውም ኢየሩሳሌም እግዚአብሔር በጠላቶቻቸው ላይ ደስ አሰኝቶአቸዋልና በደስታ ወደ ኢየሩሳሌም ይሄዱ ዘንድ ተመለሱ። በበገናና በመሰንቆ በመለከትም ወደ ኢየሩሳሌም □□ እግዚአብሔር ቤት ገቡ።»
- ያዕቆብ ከላባ በኮበለለ ጊዜ ላባ ለያዕቆብ ሲናገረው፡-
□□. 31፥27 «ስለምን በስውር ሸሸህ? ከእኔም ከድተህ ስለምን ኮበለልህ? በደስታና በዘፈን በከበሮና በበገና በንድስድህ ለምን አልነገርኸኝም?»

ከላ□ በተ□ቀሱት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች በገና እንደ ሌሎች የቤተ መቅደስ የዜማ ዕቃዎች □እግዚአብሔር የቃል ኪዳን ታቦት ከአቢዳራ ቤት በምትመጣበት ጊዜ፤ በዳዊትም ከተማ ገብታ በድንኳን በኖረችበት ጊዜ ሁሉ፤ ንጉሥ ሰሎሞን የእግዚአብሔርን ቤት ሠርቶ በጨረሰ ጊዜ፤ ከዚያም በኋላ እግዚአብሔር በጠላቶቻቸው ላይ ድልን በሰጣቸው ጊዜ አገልግሎት ይሰጥ እንደነበረ ተገልጧል።

በገና በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በተለያዩ ቦታዎች ላይ አገልግሎቱ ቢጠቀስም በይበልጥ የታወቀውና አገልግሎቱ የሰፋው በቅዱስ ዳዊትና እርሱ በነበረበት ዘመን ነው። ቅዱስ ዳዊት ከእግዚአብሔር በተሰጡት ሰባት ሀብታት መካከል ሁለቱ ሀብተ በገና እና ሀብተ ፈውስ ናቸው።

- ሀብተ በገና - አንጨት ጠርቦ፤ ቁርባኑን ጎልቦ፤ ጅማቱን ወጥሮ መደርደር ሲሆን፤
- ሀብተ □□-ስ - በገናውን □□□□ሩ ድውይ መፈወስ ነው። ይህስ ሀብተ በገና ካለው ይገባል ቢሉ ሀብተ ፈውስ መንፈሳዊ አመታት (ድርደራ) ነው።
1ኛ ሳሙ.16፥14-23፤
መዝሙረ ዳዊት አንድም□ መቅ□ም

ቅዱስ ዳዊት በገና መልካም አድርጎ መምታት የሚችል ጽኑዕ፤ ኃያል በነገርም ብልህ መልኩም ያመረ □እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር የነበረ ብላቴና ነበር። ነቢዩ ሳሙኤል ከእሴይ ልጆች ቅብፃ ነገሥት ሊቀባ በሄደ ጊዜ □ሴይ መልክ መልካሞቹን፤ ቁመታቸው ዘለግ ያለውን ሰባቱን ልጆቹን ለምርጫ አሳለፈ። ሁሉንም □እግዚአብሔር አልመረጠም «ሰው ፊትን ያያል እግዚአብሔር ግን ልብን ያያል።» አለው። እግዚአብሔር ትንሹ ብላቴና የበጎቹ ጠባቂ □ጊኛው ዳዊት ሲመጣ ነቢዩ ሳሙኤልን «ይህ ነውና ተነሥተህ ቅባው አለ፤ ሳሙኤልም የዘይቱን ቀንድ ወስዶ በወንድሞቹ መካከል ቀባው። የእግዚአብሔርም መንፈስ ከዚያን ቀን ጀምሮ በዳዊት ላይ በኃይል መጣ።» ይላል መጽሐፍ ቅዱስ። ከላይ እንዳየነው ቅዱስ ንጉሥ ዳዊት ከብላቴናነቱ ጀምሮ በእግዚአብሔር የተመረጠ የተወደደ ስለነበረ በሰውም ዘንድ መልካምነቱ፤ በገናን ጥሩ አድርጎ መም□ቱ የተመሰከረለት ነበር።

□እግዚአብሔር መንፈስ ከሳኦል ርቆ ክፉ መንፈስ ባለቃየው ጊዜ የሳኦል ባሪያዎች በገና መልካም ተ□ር□ ሲመታ ክፉ መንፈስ እንደሚርቅና የታመመውም እንደሚድን ያውቁና ያምኑ ስለነበረ ሳኦልን መክረውት እርሱም ሃሳባቸውን ተቀብሎ መልካም አድርጎ በገና መምታት የሚችል ሰው እንዲያመጡለት አዝዟል። ይህ ታሪክ በገና ሲደረደር ርኩስ መንፈስ እንደሚርቅና ብዙ በገና ደርዳሪዎች እንደነበሩ □ሚጸስረ□ ሲሆን ካሉት ውስጥ መልካም አድርጎ የሚመ□□ ሀብተ □□-ስ ጸለ□ □ኬተልሔማዊ□ □□ሴ□ ልፀ ቅ□ስ ዳዊት እንደሆነ ታውቋል። 1ኛ ሳሙ.16፥14-23

በተለያዩ ወቅት ንጉሥ ሳኦል ክፉ መንፈስ ባለቃየው ጊዜ ቅዱስ ዳዊት በገና በእጁ እየመታ ሳኦልን ደስ ጸለኘው ከጭንቀትም ያሳርፈው ነበር። ክፉ መንፈስም ከሳኦል ይርቅ ነበር። ይህ □ሪክ ደግሞ በገና ሲደረደር ሰውን ደስ እንደሚያስኝ፤ ከጭንቀትም እንደሚያሳርፍ፤ ክፉ መንፈስም እንደሚርቅ ያሳያል። 1ኛ ሳሙ.16፥14-23

በብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በገና በብዙ ቦታዎች ላይ የተጠቀሰ ሲሆን ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው።

□□ 4፥20፤ □□ 31፥27፤ 1ኛ ሳሙ. 10፥5፤ 16፥14-23፤ 18፥6-9፤ 19፥10፤ 1ኛ ዜና 15፥21፤ 16፥6፤ 2ኛ ዜና 20፥28፤ መ□ 32፥2፤ 42፥4፤ 48፥4፤ 56፥8፤ 70፥22፤ 80፥2፤ 91፥3፤ 107፥2፤ 150፥3፤143፥9

በገና አዲስ ኪዳን መጽሐፍት በብዛት ባይገለፅም የአዲስ ኪዳን የትንቢት መፅሐፍ በሆነው በዮሐንስ ራዕይ መጽሐፍ ውስጥ የበገና ሰማያዊ አገልግሎት ተገልጿል።

- ሐ.ራ.ክ□ 5፥8 - «መጽሐፉንም በወሰደ ጊዜ አራቱ እንስሶችና ሃያ አራቱ ሽማግሌዎች በበጉ ፊት እያንዳንዳቸውም በገናና የቅዱሳን ጸሎት የሆነ ዕጣን የሞላበትን የወርቅ ዕቃ ጸ□።»

- ሐ.ራክ□ 14፡2 - «... ደርዳሪዎችም በገና እንደሚደረፍ ጸለ □ም□ ሰማሁ።»
- ሐ. ራክ□ 15፡ - «... በአውሬውና በምስሉም በስሙም ቁጥር ላይ ድል ነስተው የነበሩት የእግዚአብሔርን በገና ይዘው በብርጭቆ ባህር ላይ ሲቆሙ አየሁ።»

በገና ከብሉይ ኪዳን የመጀመሪያ መጽሐፍ ከአራት ዘፍጥረት እስከ መጨረሻው የአዲስ ኪዳን መጽሐፍ ዮሐንስ ራዕይ ድረስ አገልግሎቱ የተጠቀሰ ሲሆን በአጠቃላይ አገልግሎቱ ሲታይ በኅብረትም (በአለቃ) እና በግል (ለብቻ) ሆኖ አገልግሎት ሊሰጥ የሚችል የዜማ መሣሪያ እንደሆነ እንገነዘባለን። በመጽሐፍ ቅዱስ ከአራት ዘፍጥረት ጀምሮ የዜማ ዕቃዎች አገልግሎት የተጠቀሰ ሲሆን በጥንት ጊዜ ሦስት ዓይነት የዜማ ዕቃዎች እንደነበሩ ተ□ቅሰ□ል። □□□-ም፡-

1. አው□ር ጸለ□- □□ማ ክቃ፡- □ማሪ□ በእጅ ወይም በመከርከሪያ ሲመታው ድምጽ ይሰጣል። በገና፣ ክራርና መሰንቆ ከባለ አውታር የዜማ ዕቃ ክፍል ናቸው።
2. የሚነፋ የዜማ ዕቃ፡- በዚህ ዓይነት የዜማ ዕቃ ውስጥ መለከት፣ እምቢልታና ዋሽንት ተጠቅሰዋል።
3. ዕቃዎችን እርስ በርስ በማማታት ወይም በእጅ በኃይል በመምታት የሚጠቀሙባቸው ዕቃዎች፡- □ከዚህም ከበር፣ አታሞ፣ ነጋሪትና ጸናጽል ናቸው።
(የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት - □□ማ ክቃ)

በዘመናዊ መዝሙር ውስጥ የዜማ መሣሪያዎችን በአምስት ምድብ ይከፍላቸዋል።እኒህም፡-

1. □ርስ በርስ በመጋጨት ድምጽ የሚሰጡ (Ideophone)
2. የክር (አውታር) መሣሪያዎች (Chordaphone)
3. ለመምታት ታስበው በቆዳ ወይም በሌላ ነገር የተሸፈኑ የዜማ ዕቃዎች (Membraphone)
4. የትንፋሽ መሣሪያዎች (Aerophone)
5. በኤሌትሪክ አማካኝነት ድምጽ የሚፈጥሩ መሣሪያዎች (Electrophone)

ከላይ በተጠቀሰው የዜማ መሣሪያዎች አመዳደብ መሠረት በገና አውታር ካላቸው የዜማ ዕቃዎች (Chordaphone) የሚመደብ ሲሆን በእድሜው ትልቅነትም ለአውታር መሣሪያዎች አባት ሊባል የሚችል ነው። በገና በመጽሐፍ ቅዱስ በተጠቀሰው ታሪኩ ስምንት አውታርና አሥር አውታር ያለው ሁለት ዓይነት በገና □ንዳለ ተጠቅሷል። ቅዱስ ዳዊት ግን ይጠቀምበት የነበረው በገና አሥር አውታር ያለው እንደሆነ በመዝ. 32፡2 ላ□ ተ□□ እናገኛለን።

መ□ሐ□ ቅ□ስ እንደ ቅዱስ ንጉሥ ዳዊት ከእርሱም በፊት ከእርሱም በኋላ በበገና ደርዳሪነት ስሙ የገነነ የለም □ንጂ ብዙ በገና ደርዳሪዎች በየዘመኑ እንደነበሩ ጸስረ□ል።

በገና በኢትዮጵያ

ኢትዮጵያ በሕገ ልቡና እና በሕገ አራት እግዚአብሔርን ታመልክ የነበረች ሀገር ስለነበረች ሕዝብ □ግዚአብሔር ከሚባሉት ከእስራኤላውያን አንድ ዓይነት የአምልኮ ሥርዓት ነበራቸው። ሙሴ ኢትዮጵያዊት ሚስት ማግባቱ ኢትዮጵያውያን ከእስራኤላውያን ጋር በአምልኮ አንድ መሆናቸውን አስረጁ ነው። □እግዚአብሔር ሕዝቦች ከአሕዛብ ጋር አይጋቡም ነበርና። «የእስራኤል ልጆች ሆይ፤ እናንተ ለእኔ እንደ ኢትዮጵያ ልጆች አይደላችሁምን?» አሞጽ 9፡7 በማለት እግዚአብሔር ለኢትዮጵያውያን ያለውን ፍቅር □ል□ል። ስለ□ህ እስራኤልና ኢትዮጵያ ከጥንት ጀምሮ በአምልኮ ሥርዓታቸው አንድ ስለነበሩ ንግሥተ ሳባ የሰሎሞንን ጥበብ ለማየት ከመሄዱ በፊት በኢትዮጵያ በገና ነበር ተብሎ ይታመናል።

ሙሴ የቃል ኪዳንን ታቦት በሲና ተራራ ከእግዚአብሔር ከተቀበለ ጀምሮ በድንኳን ትኖር ነበር፤ □ስራኤላውያንም በሙሴ □ታመሩ አምልካቸውን ይፈጽሙ ነበር። ቅዱስ ዳዊት በነገሠ ጊዜ መዘምራን በቃል ኪዳን ታቦት ፊት በዜማ እቃ በመሰንቆና በበገና በጸናጽልም እንዲያዜሙ ድምጻቸውንም በደስታ ከፍ □ንዲያደርጉ መዘምራኑን ይሾሙ ዘንድ ለሌዋውያን አለቆች ትዕዛዝ አስተላለፈ /ተናገረ/። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ በ□ማ እቃ በመሰንቆ፣ በበገና፣ በጸናጽል በቃል ኪዳን ታቦት ፊት ዝማሬ ማቅረብ ሥርዓት ሆኖ ተሠራ።

በመጽሐፈ ነገሥት ቀዳማዊ ምዕራፍ 10 እንደተገለጠው ንግሥተ ሳባ በእግዚአብሔር ስም የወጣለትን የሰሎሞንን ዝና በሰማች ጊዜ ወደ እርሱ ሄዳ «አንተን የወደደ በእስራኤልም ዙፋን ያስቀመጠህ አምላክህ □ግዚአብሔር የተባረከ ይሁን።» በማለት በዝና የሰማችውን ሰሎሞንን ሳይሆን ለሰው ጥበብን፣ ሥልጣንን ክብርን የሚሰጠውን እግዚአብሔርን አመሰግነች። በኢየሩሳሌም ከንጉሥ ሰሎሞን ጋር በነበራት ቆይ□ በ□ቃ □ግዚአብሔር ቀዳማዊ ምኒልክን ፀንሳ ወደ ኢትዮጵያ ተመልሷል።

ቀዳማዊ ምኒልክ ኢትዮጵያ ተወልዶ አድጎ አባቱን ለማየት ኢየሩሳሌም ሄ□ ሲመለስ በ□ቃ □ግዚአብሔር ታቦተ ጽዮንን፣ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍትን፣ የቤተመቅደስ መገልገያ ንዋያተቅድሳትን ከነሙሉ ሥርዓቱ በካህናትና በመኪንንት ታጀቦ በክብር ወደ ኢት□□ጸ እንደመጣየታመነ ነው። ኢትዮጵያ ከመጀመሪያ የብሉይ ኪዳን እምነትን ትክተል ስለነበረ አዲስ ኪዳንን ስትቀበል በዘመነ ብሉይ ትፈጽማቸው የነበሩትን ሥርዓቶች የሚሻሩትን ሽራ፣ የሚሻሻሉትን አሻሽላ፣ ሙሉ ለሙሉ ተቀባይነት ያገኙትን ተቀብላ በአዲስ ኪዳንም እየተጠቀመች ያለች አገር ናት። በአፄ ገብረ መስቀል ዘመነ መንግሥት በአምስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን የተነሳው ኢትዮ□ጸዊ□ □ቅ ማኅሊታይ ቅዱስ ያፌድና ከእርሱም በኋላ የተነሱት ቅዱሳን አባቶች ከበሮንና ጸናጽልን ከመዝሙር (ከዜማ) ጋር አስማምተው ለቤተክርስቲያን የውስጥ አገልግሎት እንዲውሉ አድርገዋል። ከቅዱስ ያፌድ በፊት ባለው ዘመን ለቤተክርስቲያን የዝማሬ አገልግሎት መስጠት የሚችሉ የዜማ

□ቃዎች እያሉ ለቤተክርስቲያን የውስጥ አገልግሎት ከዜማ ጋር ያስማማቸው ስላልነበረ አሁን እየሰጡ ያሉትን አገልግሎት አይሰጡም ነበር። የእግዚአብሔር ፈቃዱ ሆኖ ለቅዱስ ያሬድ ምሥጢሩን ከገለጠለት በኋላ ለቤተክርስቲያን የውስጥ አገልግሎት ውለዋል።

በገና ከዚያን ዘመን በኋላም እግዚአብሔርን በማመስገኛ መሣሪያነቱ በክብር በቤተክርስቲያንና በቤተ መንግሥት ሥልጣን ባላቸው በነገሥታቱና በመኪንንቱ ቤት አገልግሎት ይሰጥ ነበረ። ከኢትዮጵያ ነገሥታትም አፄ ቴዎድሮስ፣ አፄ ዮሐንስ፣ አፄ ምኒልክ፣ እቴጌ ጣይቱ፣ ራስ መኮንን (የአፄ ኃ/ሥላሴ አባት) በገና ደርዳሪዎች □ንደነበሩ ሌሎችም ነገሥታትና መኪንንት በገና ይደረድሩ □ንደነበረና መደርደር ባይችሉ እንኳን በገና ደርዳሪ □ንደነበራቸው ይነገራል። በተለይ በቤተክርስቲያናችን ብዙ ጠቃሚ መንፈሳዊ መጽሐፍትን በመጻፍ ታሪካቸውን በቅርብ የምናውቀው ሊቁ መልአክ ብርሃን አድማሱ ጀምሮ በ1914 ዓ.ም ጽፈው በ1922 ዓ.ም በአፄ □ለ ሥላሴ ዘመነ መንግሥት ለሕትመት ያበቁት «የበገና መዝሙር ምሥጢረ ሃይማኖት ዘይነገር» በሚል ርዕስ የባለበገናዎችን መንፈስ በድርሰት ለመደገፍ ብለው የጻፉት የመዝሙር መጽሐፍ በወቅቱ ብዙ በገና ደርዳሪዎች □ንደነበሩ ያስገነዝባል። አሁንም እድሜ ጠገብ አዛውንቶች እንደሚናገሩት በዘመናቸው በገና ደርዳሪዎች □ንደነበሩ፤ በተለ□ በመኪንንቱ አካባቢ የቤት እመቤቶች በገና እንዲደረድሩ፤ ዳዊት እንዲደግሙ ይበረታቱ □ንደነበረ፤ በገዳማትም በገና የሚደረድሩ አባቶች እንደነበሩ፤ በገና የሚደረደረውም በብዛት በዐቢይ ጾም፤ ዘወትር ቅዳሜ ማታ የሰንበት እሳት እያንደዱ ሌሊቱን፤ በሌላም ቀን ማታና ሌሊት፤ በንዝንና በትካዜ ጊዜ □ንደነበሩ ይናገራሉ።

በአጠቃላይ የበገናን ታሪክ ስናይ ከብሉይ ኪዳን ጀምሮ አገልግሎቱ አንድ ዘመን ሲገለጥ (ሲጎላ) በሌላ ዘመን ሲረሳ በእግዚአብሔር ፈቃድ እዚህ ዘመን ደርሶ ከ1966 ዓ.ም በኋላ የበገና ደርዳሪዎች ቁጥር እየቀነሰና በዐቢይ ጾም በሬዲዮ የበገና ዜማ በየቤቱ መደመጠ ቀርቶ ለመጥፋት የተቃረበ ቢመስልም በእግዚአብሔር ችርኮት በወቅቱ የነበሩት በገና ደርዳሪዎች በየቤታቸውም ቢሆን እየደረደሩ ያቆዩት ሲሆን በተለይ □□ቂ□ የበገና ደርዳሪ መጋቢ ስብሐት ዓለሙ አጋ በያሬድ የሙዚቃ ት/ቤት በማስተማር፤ ከዚያም ከወጡ በኋላ በገናን መማር ለሚፈልግ ሁሉ በነፃ በማስተማር፤ በገናን በአገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገር ባገኘት መድረክች ሁሉ መንፈሳዊ ይዘቱን ሳይለቅ ታሪኩን ክብሩን ለመንፈሳዊ አገልግሎት ብቻ የሚውል የቤተክርስቲያናችን መንፈሳዊ የዜማ መሣሪያ መሆኑን በማስተዋወቅ ታላቅ መንፈሳዊ አስተዋጽኦ አበርክተዋል።

በገና አሁን ከቅርብ ዓመታት በኋላ አገልግሎቱ እየጨመረ በመሄዱ በገና የመደርደር ፍላጎት ያላቸው ሰዎች ቁጥር እየጨመረ መጥቷል። በገና ደርዳሪዎችም እንደ አቅማቸው መማር ለሚፈልጉ ሰዎች በገናን □ጸስተማሩ ሲሆን በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ሰንበት ት/ቤቶች ማደራጃ መምሪያ ማህበረ ቅዱሳን በ1996 (ሐምሌ) በከፈተው «አቡነ ጎርጎርዮስ የአብነትና የዜማ ትምህርት ማእከል» ከ300 በላይ ተማሪዎችን ያስተማረ ሲሆን ይህ መጽሐፍ ለሕትመት በተዘጋጀበት ዓመት ማለትም መጋቢት 2003 ዓ.ም 185 ተማሪዎችን አስመርቋል። ትምህርት ቤቱ እስከአሁን ካስተማራቸው ተማሪዎች ውስጥ አራት የበገና መምህራንን ያፈራ ሲሆን የተመረቁ ተማሪዎች ተበትነው እንዳይቀሩ በግልም ሆነ በሕብረት እንዲያገለገሉና ሁሉንም የበገና ደርዳሪዎችን ለማሰባሰብ እንዲቻል «የቅዱስ ዳዊት የበገና ቤተሰብ» ኅዳር 26 ቀን 2003 ዓ.ም ተመሥርቶ አገልግሎቱን እያጠናከረ ይገኛል።

□ንዲሁም በጉራጌ ዞን በምሁር ገዳሙ ኢየሱስ በእግዚአብሔር ችርኮት፤ በገዳሙ አስተዳደር በጎ ፈቃድና ቀና ትብብር፤ በበጎ አድራጊዎች ድጋፍ በገዳሙ ለሚኖሩ መነኩሳት፤ መናንያን፤ የአብነት መምህራንና ተማሪዎች ከየካቲት 16 ቀን 1999 ዓ.ም ጀምሮ የበገና ድርደራ ትምህርት □ታሰ□ ተማሪዎችም በትምህርት አቀባበላቸው አበረታች ውጤት በማሳየት ለጸሎትና ለምስጋና እየተጠቀሙበትና ለሌሎች መናንያንና መነኩሳት እንዲሁም በገዳሙ በሰባሌ ለሚሰነብቱ ምዕመናን □ጸስተማሩ □ቻሉ።

በገና ለመንፈሳዊ አገልግሎት ብቻ የሚውል የቤተክርስቲያናችን የዜማ ዕቃ መሆኑን አውቀን እንደ ግለሰቦች አቅምና ፍላጎት ተወስኖ እንዳይቀር መጽሐፍ ቅዱሳዊ ታሪኩን፤ ክብሩን፤ መንፈሳዊ ጥቅሙንና አጠቃቀሙን ተረድተን በአጽዋማት ጊዜ ብቻ ሳይሆን በሌሎችም ቀናት በቤተክርስቲያን መንፈሳዊ አገልግሎት የሚሰጥበት ሥርዓት ሊሠራለትና በግላችንም ለጸሎትና ለተመስጦ የመጠቀም ልምዳችንን ልናዳብር ይገባል።

ይህ ዘመናትን ተሻግሮ በፈቃደ እግዚአብሔር በእጃችን የገባውን የዜማ ዕቃ በገናን በትምህርት ቤትም ሆነ በቤታችን ስንይዘውም ሆነ ስንጠቀምበት በሥርዓትና በጥንቃቄ ሊሆን □ባል።

□ግዚአብሔር በዚህ ጭንቀት፤ ሐዘን፤ መከራ በበዛበት ዘመን በገናን ያስነሳበት የራሱ ዓላማ አለውና መልካም አድርጎ በገና መደርደር (ሀብተ በገና)፤ በገና □□□□ መፈወስ (ሀብተ ፈውስ) ከእግዚአብሔር □ሚሰዓ ስ□ታ መሆኑን አምነን ስጦታውን ለራስ ክብር ሳይሆን ለእግዚአብሔር ክብር እና ለቤተክርስቲያን ጥቅም በፍቅር ልንጠቀምበት ይገባል።

« የሰማይ አምላክ ያከናውንልናል □ቼም ባሪያዎቼ ተነስተን እንሠራለን።» ነህ. 2÷20

የበገና ዓይነቶች

በገና በመጽሐፍ ቅዱስ ዓይነቱና ቅርጹ በውል ባይታወቅም ስምንት አውታርና አሥር አውታር ያላቸው በገናዎች እንደነበሩ ጸስረ□ል። 1ኛዜና. 15÷21፤ መ□. 32÷2፤ 91÷3፤ 143÷9

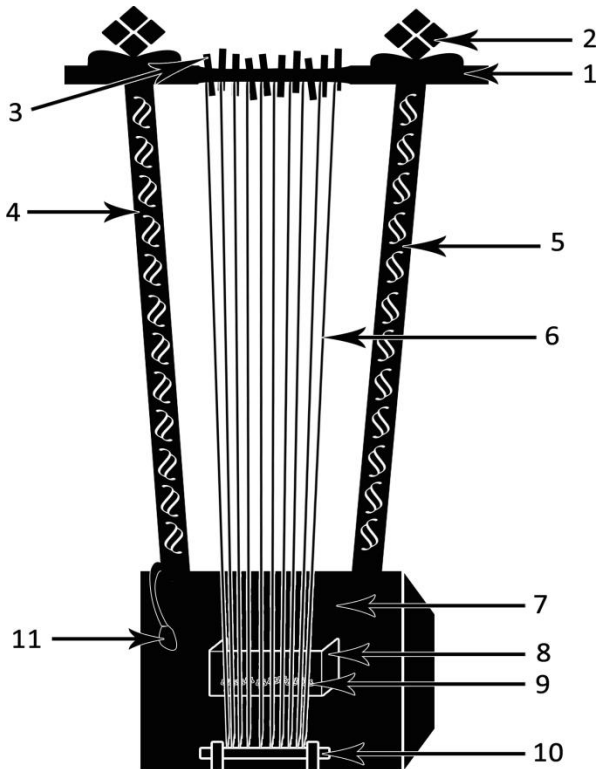
በዓለማችን ላይ በተለያዩ አገሮች በገና ወይም ሀርፕ የሚባል የዜማ መሣሪያ ቢኖርም እንደየአገሩ ሁኔታ ቅርጹና የክሩ (አው□ሩ) ቁጥር የተለያየ ነው።

ኢትዮጵያ ውስጥ ያለው በገና ትክክለኛ በመሰረት ቅስቀሳ ተቀላቅሎ እንደሆነ ይታመናል፡፡

□□□-ም:-

1. ቅዱስ ዳዊት አሥር አውታር ባለው በገና እዘምርልሃለሁባለው መሠረት አሥር አውታር ስላለው፤
2. ኢትዮጵያ የእግዚአብሔር የምሥጢር አገሩ ስለሆነች በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ይመሰገንባቸው የነበሩት የዜማ ዕቃዎች እንደ መሰንቆ፤ ከበሮ፤ ጸናጽል፤ መለከትና የመሳሰሉት ለቤተመቅደስ አገልግሎት የሚውሉት ንዋያት ቅድሳት ቅርባቸው ሳይለወጥ መኖራቸው፤
3. በገና በታቦተ ጽዮን ፊት አገልግሎት ይሰጥ ስለነበር እና ታቦተ ጽዮንም በፈቃደ እግዚአብሔር በንጉሥ ሰሎሞን ልጅ በዳዊት (ምኒልክ) ዘመን ወደ ኢትዮጵያ መጥታ በሀገራችን መኖሯ፤ (ክብረ ነገሥት መጽሐፍ የንጉሥ ሰሎሞንን ልጅ ምኒልክን ዳዊት ይለዋል፡፡)
4. በኢትዮጵያውያን ባህል ለቤተክርስቲያንና ለቤተመንግሥት ዕቃዎች ልዩ ክብር ስለሚሰጥ በገና በቤተክርስቲያንም በቤተመንግሥትም አገልግሎት የሚሰጥ ስለሆነና ስለነበረ ቅርጹና ይዘቱን ሳይለቅ የመኖር □□ል በማፅኘቱ፤
5. ሌሎች በገና ይኖርባቸዋል የሚባሉት አገሮች እንደ ኢትዮጵያ በሕገ ልቡና እና በሕገ ኦሪት እግዚአብሔርን ያመልኩ ስላልነበረ የብሉይ ኪዳን የዜማ ዕቃዎች ይኖራቸዋል ተብሎ አይታሰብም፡፡ በመሆኑም በኢትዮጵያ ውስጥ ያለው በገና በመጠን፤ በቀለምና በላያቸው ላይ በሚደረጉ ጌጣጌጦች (ቅርጻ ቅርጾች) ይለያዩ እንጂ ሁሉም አንድ ቀንበር፤ ሁለት የግራና የቀኝ ምሰሶዎች፤ አንድ ገበቴ (የድምጽ ሳጥን)፤ አንድ ብርኩማ፤ አንድ መወጠሪያ፤ አሥር አውታር፤ አሥር እንዚራ፤ አሥር መቃኛ አላቸው፡፡

የበገና አካል ክፍሎች

1. ቀንበር (□□ም)	7. የድምጽ ሳጥን (ገበቴ)
2. □ዓ	8. በርኩማ
3. መቃኛ	9. እንዚራ
4. የቀኝ ምሰሶ	10. መ□□ሪጸ
5. □ፅራ ምሰሶ	11. □ህ□
6. አው□ር	

የበገና አካል ክፍሎች መንፈሳዊ ምሳሌ

1. ቀንበር (ጋድም):- □□ግዚአብሔር ምሳሌ፤ አላይ በመሆኑ፤ አው□ሮቹ ጥሩ □ም□ እንዲሰጡ የሚቃኝበት በመሆኑ፡፡
2. □ጎ (መስቀል):- □ፅ□አብሔር ለሰው ልጆች ፍፁም ፍቅሩን የገለጸበት
3. መቃኛ:-
4. የቀኝ ምሰሶ:- □□ቅረ እግዚአብሔር፤ የብሉይ ኪዳን፤ የመጋቤ ብሉይ የቅዱስ ሚካኤል ምሳሌ
5. □ፅራ ምሰሶ:- የፍቅረ ቤፅ/ሰው/፤ የሐዲስ ኪዳን፤ የመጋቤ ሐዲስ የቅዱስ ገብርኤል ምሳሌ
6. አው□ር:- በቁጥር አስር ሲሆኑ የአስርቱ ትዕዛዛት ምሳሌ
7. የድምጽ ሳጥን (ገበቴ):- □እመቤታች የቅድስት ድንግል ማርያም ምሳሌ፤ ከድምጽ ሳጥኑ (ገበቴው) የበገናው ድምጽ እንደሚገኝ ከእመቤታችንም አካላዊ ቃል ወልድ ኢየሱስ ክርስቶስ ተገኝቷል፡፡
8. በርኩማ :- የደብረ ሲና ተራራ ምሳሌ
9. □ንዚራ:-
10. መ□□ሪጸ:- □ለ□ ምሳሌ
11. □ህ□:-

* ከድምጽ ሳጥኑ (ገበቴ) ጀርባ (ኋላ) ላይ የመስቀል ቅርጽ ምልክት አለ፡፡ ይህ የመስቀል ምልክት ቅዱስ ዳዊት ከሳኦል ጦር የዳነበት ምልክት ሲሆን መስቀል በሐዲስ ኪዳን ከዲያብሎስ ፍላግ የዳነበት /የምንድንበት/ ምል□ታችን በመሆኑ ይህ ምልክት ተደርጓል፡፡

በገና የሚሠራበት ቁስ (ማቴሪያል)

በገና ከእንስሳትና ከእጽዋት ተዋጽኦ የሚሠራ የዜማ ዕቃ ነው፡፡ ቁመቱ ከ90 ሳ.ሜ. እስከ 140 ሳ.ሜ. □□ርሳል፡፡

ለምሳሌ:- ከእንስሳት ተዋጽኦ፤

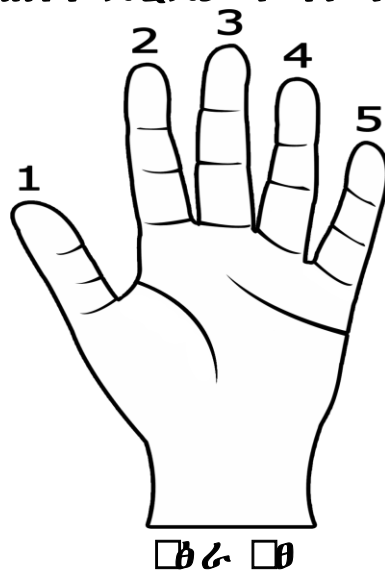
- አውታር (ጅማት) = ከበግ አንጀት/ ከበሬ፤ ከላም ጅማት
- ቆ□ = የድምጽ ሳጥኑ የሚለብለው እና መወጣሪያውን የሚያስረው ፡- ከበሬ፤ ከላም፤ ከበግ፤ ከፍየል ቆዳ
- □ንዚራ = ከበሬ (ከላም) ቆዳ
- □ህ□ = ከበሬ (ከላም) ቀንድ

:- ከ□□□ት ተዋጽኦ፤

ከእጽዋት ተዋጽኦ ማለትም ከዋንዛ፤ ከቀረሮ፤ ከዝግባ፤ ከጽድ ወ.ዘ.ተ. የሚሠሩ የበገና ክፍሎች ቀንበሩ(ጋድም)፤ ምሰሶዎቹ፤ የድምጽ ሳጥኑ፤ ብርኩማው፤ መቃኛ□፡ □□ እና መወጣሪያው ናቸው፡፡

□ህ □□ማ ከቃ ቁሶቹን ከማለዘብ፤ ከማለስለስ፤ ጌጥ ከመቅረጽ፤ ለአያያዝ እንዲመች ከማድረግና ውበት ከመስጠት ውጪ ከተፈጥሮ ከተገኙ ቁሶች የሚሠራ ነው፡፡ በመሆኑም የሚያወጣው ድምጽ፤ የሚሰጠውም ዜማ ተፈጥሮአዊ ነውና መንፈስን ይማርካል፤ ነፍስን ያስደስ□ል፡፡

ክፍለ ትምህርት ፪ ለበገና ድርድራ የጣት ስያሜ

በገናን ለመደረደር የጣት አቀማመጣችን በሚከተለው መልኩ ነው።

- 1ኛ ጣት / አውራ ጣት = 1ኛ አውጥር ላይ ቀመጥል።
- 2ኛ ጣት / አመልካች ጣት = 4ኛ አውጥር ላይ ቀመጥል።
- 3ኛ ጣት / መሐል ጣት = 6ኛ አውጥር ላይ ቀመጥል።
- 4ኛ ጣት / ቀለበት ጣት = 8ኛ አውጥር ላይ ቀመጥል።
- 5ኛ ጣት / ትንሿ ጣት = 10ኛ አውጥር ላይ ቀመጥል።

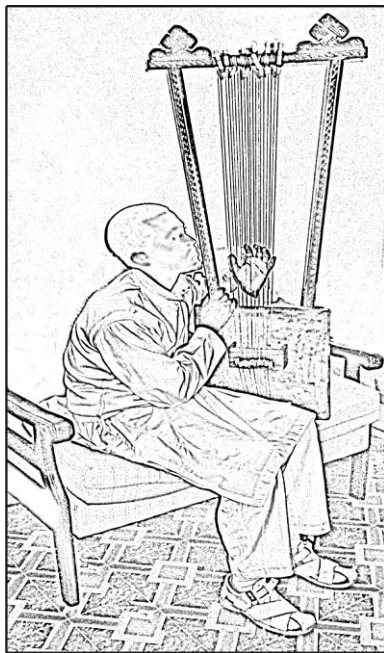
በአሥሩም አውታሮች ለመደረደር ደግሞ አሥሩንም አውታሮች ቃኝቶ እንደሚከተለው ይሆናል።

- 1ኛ ጣት / አውራ ጣት = 1ኛና 2ኛ አውታርን ይመታል።
- 2ኛ ጣት / አመልካች ጣት = 4ኛና 3ኛ አውታርን ይመታል።
- 3ኛ ጣት / መሐል ጣት = 6ኛና 5ኛ አውታርን ይመታል።
- 4ኛ ጣት / ቀለበት ጣት = 8ኛና 7ኛ አውታርን ይመታል።
- 5ኛ ጣት / ትንሿ ጣት = 10ኛና 9ኛ አውጥርን ይመጥናል።

የገና አያያዝና አደራጭ

☞ በገና ቁጭ ተብሎ (በመቀመጥ) ወይም ተቁሞ (በመቆም) የሚደረደር የዜማ ዕቃ ነው።

- ቁጭ ተብሎ (በመቀመጥ) ሲደረደር በገናውን በግራ ጎን በኩል አቁሞ ግራ እጅን የበገናው ገበቱ (ሳጥን) ላይ አሳርፎ አስሩን አውታሮች ጣቶቻችን እንዲነኩት በሚያስችል መልኩ ሲሆን ቀኝ እጃችን የግራ ትክካችን አጠገብ ያለውን የበገና ምስሶ ይይዛል፤ ሁለት እግራችንም ሳይደራረብ ወይም ሳይንጠለጠል መሬቱን መርገጥ አለበት። በዚህ መልኩ በጉባኤ መካከል፤ በቤት ውስጥ እና በተለያዩ ቦታዎች ሲደረደር ይችላል።
- ተቁሞ (በመቆም) ሲደረደርም ከላይ በተገለጸው መሠረት ሆኖ በክብረ በዓል ጊዜ ታቦትን በማጅብ ይደረደራል። (ሥዕሉን ይመልከቱ)

ቁጭ ተብሎ (በመቀመጥ)
በገና ሲደረደር

ተቁሞ (በመቆም)
በገና ሲደረደር

የጣት መለማመጃ

መልመጽ ፩

	111	222	333	444	555	(3□□)			
	555	444	333	222	111	(3□□)			
1	2	3	4	5	5	4	3	2	1

- ☞ ጣትን በትክክል በአው□ሩ ላ□ ማስቀመጥ፤
- ☞ በቅደም ተከተል አው□ሩን በተራ በተራ መደርደር፤ □ማ□□ረ□ሩት ጣቶች ቦታቸውን መልቀቅ □□ም አብሮ መነሳት የለባቸውም፡፡
- ☞ አው□ሩን ለመደርደር የምንጠቀመውን ኃይል መመጠን፤
- ☞ አስቸጋሪ የሆኑትን ጣቶች (3ኛ □ና 4ኛ) እስኪለምድ ሳይሰለፍ መለማመድ፤
- ☞ ሣይሰለፍ ተስፋ ሳይቆርጡ እያረፉ በቀን ቢያንስ ከአንድ ሰዓት በላይ መደርደር መለማመድ፤
- ☞ ያለ ዕረፍት መደርደር (ለጀማሪ) - የጣት ጫፍ ውሃ ሊቋጥር (ሊላጥ) ይችላል
- ከትክክሉ የ□ፀ መ□□ሚጸ
ላይ የሕመም ስሜትና □መ□ል
ምልክት ሊያጋጥም ይችላል፤
- ☞ መልመጃ አንድን - ሳይጨርሱ ወደ ሚቀጥሉት መልመጃዎችና መዝሙር ለመደርደር መሞከር የበገናውን ትምህርት ከባድና አሰልች ያደርገዋል፤
- ☞ የረዘሙ የጣት ጥፍሮች መወገድ አለባቸው፡፡ የጠበቁና ክብደት ያላቸው የጣትና የአምባር ጌጦች በጣት □ንቅስቃሴ ላይ ተፅዕኖ ሊያደርሱ ይችላሉ ከተቻለ ማውለቅ፤

መልመጽ ፪

222 333 111 555 444 222 } 2 3 1 5 4 2
222 444 555 111 333 222 } 2 4 5 1 3 2

- ☞ የምት ጌዜ ጠብቆ መደርደር፡፡
- ☞ □ም□ እያወጡ መደርደር (ከአውታሩ □ም□ በኋላ)፡፡
- ☞ ይህ ልምምድ የበገናውን ቅኝት ለመለየት የሚያስችል ልምምድ ስለሆነ በገናው በትክክል መቃኘት አለበት፡፡
- ☞ ባልተቃኘ በገና ይህን ድምፅ ማጥናት የተሳሳተ መረጃ ለአእምሯችን ማቀበል ስለሆነ በገናው ካልተቃኘ □□ምፅ ጥናቱን ትቶ የጣት ልምምድ ብቻ ማድረግ ይበጃል፡፡
- ☞ የማስተማሪያ በገናዎቹ ከአንድ በላይ ከሆኑ በአንድ ቅኝትና በአንድ መነሻ ድምፅ መቃኘት፡፡
- ☞ አለባቸው፡፡ አንድ አይነት ቅኝት ግን የተለያየ መነሻ ድምፅ ከሆነ ተማሪዎቹ ለየብቻ መማር አለባቸው፡፡

መልመጽ ፫

(4 2) 3□□ (1 5) 3□□ (3 1) 3□□ (2 3) 3□□ (4 2) 3□□

- ☞ ከበገናው አውታር የሚወጣውን ድምጽ በመስማት አብሮ ድምጹን ማውጣት፡፡
- ☞ ከዚህ መልመጃ በኋላ የበገና መዝሙሮችን ለመደርደር የሚያስችል ትምህርት የሚሰጥበት ስለሆነ ከመልመጃ ፩ - ፫ ያሉትን ችግሮች እዚህ መልመጃ ላይ መወገድ አለባቸው፡፡

ድምጹን መለየት የሚያስችሉ ማጠናከሪያ መልመጃዎች

መልመጽ ፩

- ☞ የፈረስ ቅኝት መለየትና ማስተካከል፡፡

2 3 (1) (5) 4 2
2 (3) 1 (5) 4 2
(2) 3 1 5 (4) 2
(2) (3) (1) (5) (4) 2

መልመጽ ፪

2 3 1 5 4 2
2 4 5 1 3 2

☞ ተራ በተራ አው□ ሩን እየመቱ ድምጹን ስምቶ በድምጽ ብቻ ማለት፡-

2 --- 3 --- 1 --- 5 --- 4 --- 2 ---

☞ ሁለት ሁለት አው□ C □□□ረ□ሩ ድምጹን ስምቶ ማለት፡-

2 3 ----- 1 5 ----- 4 2 -----

☞ ሦስት ሦስት አው□ C □□□ረ□ሩ ድምጹን ስምቶ ማለት፡-

2 3 1 --- 3 1 5 --- 1 5 4 --- 5 4 2 ---

2 4 5 --- 4 5 1 --- 5 1 3 --- 1 3 2 ---

★ □ዚህ ትምህርት ላይ ዋናው የድምጽ ጥናት ስለሰሆነ በገናው በትክክል መቃኘት አለበት፡፡

□ተፅባር ሥራ

- አው□ ሩን መቃኛ ላ□ ማሰር
- አው□ ሩን መወጣሪያ ላይ ማሰር
- አው□ ሩን በመቃኛ ቀንበር ላይ መጠምጠም
- የበርኩማ በድምጽ ሳጥን ላይ አቀማመጥ
- □እንዚራ በበርኩማ ላይ አቀማመጥ

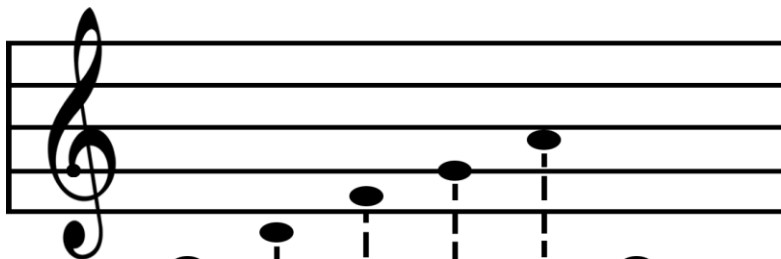
በበገና ድምጽ ላይ ተጽዕኖ ሊያሳድሩ የሚችሉ ነገሮች፡-

- መቃኛ
- ጅማት
- □ንዚራ
- በርኩማ ናቸው፡፡

ክፍለ ትምህርት ፫

ሰላምታ ቅኝት

★ ሰላም□ የሚለው ቅኝት ሰላምታ ከሚለው የበገና ዜማ የተገኘ ነው፡፡

ድምጽ = C D F G A C

ጣት = 2 3 1 5 4 2

አውታር = 4 6 1 10 8 4

በገና

F C D A G = □ም□

1 2 3 4 5 = ጣት

1 4 6 8 10 = አው□ C

የመዝሙር አጠናን ሂደት

የሚከተሉት የመዝሙር አጠናን ሂደቶች ለሁሉም የመዝሙር ዓይነቶች ተግባራዊ ይሆናሉ፡፡

☞ በገናውን በትክክል መቃኘት

☞ የበገናውን ቅኝት ማስጠናት

- ☞ ተማሪዎች መዝሙሩን ለምተውት የማያውቁ ከሆነ በበገና
□□□□□ ማስማት
- ☞ አደራደሩን ቃል በቃል ያለድምጽ በቁጥር በምት ማሳየት
- ☞ ሐረጉን ያለድምጽ በቁጥር በምት ማሳየት
- ☞ ስንኙን ያለድምጽ በቁጥር በምት ማሳየት
- ☞ አዝማቼን ከላይ በተለማመዱት መሠረት ድምጽ □□□□ መ□መር
(□□ፅሞ መ□ር□□)
- ☞ ችግር ያለበትን ቦታ ደጋግሞ በመደርደር ማስተካከል
- ☞ ችግር ያለበትን ተማሪ መለየትና ተስፋ እንዳይቆርጥ መርዳት
- ☞ በቂ እረፍት ካደረጉ በኋላ ሙሉውን መዝሙር የምት ጊዜውን
በመጠበቅ ድምጽን በትክክል □□□□ መ□መር::

መ□መር ፩ ሆጸ ልመ□

4 5 131 (2□□) - ሆጸ ልመ□ (2□□)
315 13 242 - የለህምና ዘመድ

- ከመልመጃ ፩-፫ ባሉት መልመጃዎች ጣት በደንብ ከተፍ□□ በኋላ □ማ ፩ን መጀመሪያ ያለ ድምጽ በበገና ብቻ በቁጥሩ መሠረት ቀስ ብሎ መደርደር
- በድምጽ ከበገናው ጋር አብሮ ማዜም
 - ትክክለኛ ድምጽ ማውጣት
 - የምት ጊዜ ጠብቆ መደርደር

የመጀመሪያ ዜማ ስለሆነ ድምጽ ከበገናው ጋር በደንብ እስኪዋሃድ ድረስ የምት ጊዜ ጠብቆ ደጋግሞ መደርደር /በሕብረትና በግል/

መ□መር ፪ በጌቴ ሴማኒ

4 2 3 2 2 4 5 4 2 2 2 2 (2)
4 2 3 1 1 5 1 1 3 2 2 4 5 4 2 2 2 2

- በጌቴ ሴማኒ በአትክልቱ ቦ□ (2)
- ለኛ ሲል □ታችን በዓለም ተንገላ□ (2)
- አዳምና ሔዋን ባጠፉት ጥፋት (2)
- በ□ኛም ነበረብን የዘላለም ሞት (2)
- መስቀል ተሸ□ሞ ሲ□□ ተራራ (2)
- ይገርፉት ነበረ ሁሉም በ□ታራ (2)
- ድንግል አልቻለችም ዕንባዋን ልትግ□ (2)
- የየች በመስቀል ልጇ ሲንገላ□ (2)
- በአምላክነቱ ሳይፈርድባቸው (2)
- ንዲህ ሲል ጸለየ አባት ሆይ ማራቸው (2)
- በረቂቅ ስልጣኑ ሁሉን የፈጠረ (2)
- በሰዎች ተገርፎ ሞተ ተቀበረ (2)
- ቅሩን የገለጸው ተወልዶ በሥጋ (2)
- ኢየሱስ ጌታ ነው አልፋና ያሜጋ (2)

* በዚህ በጌቴ ሴማኒ ዜማ በመስቀል ተስቅሎ፣ እኔ ስማኝ ፈጣሪ የሚባሉትን መዝሙሮችና የመሳሰሉትን መዘመር ይቻላል::

መ□መር ፫ በመስቀል ተስቅሎ

4 2 3 2 2 4 5 4 2 2 2 2 (2)
4 2 3 1 1 5 1 1 3 2 2 4 5 4 2 2 2 2

13

* በዚህ በአባታችን ሆይ ዜማ ስለ ልደት፣ ዳግም ምጽአት፣ ሆሣዕና፣ ሥነ ፍጥረት፣ ሰላም ለከ. የሚባሉትን መዝሙሮችና ወደ 150 የሚሆኑ መዝሙሮችን መዘመር ይቻላል፡፡

መ□መር ፭ ሰላም ለማርጸም

2 3 1 5 5 5 1 5 5 5 1 1 3 1 1 3 2
2 3 1 5 3 1 1 1 3 2 4 2 4 5
4 2 3 1 1 1 3 1 1 1 3 2 4 2

ሰላም ለማርያም የአምላክ እናት
የአቤል የዋሂት የአዳም ሕይወት
□መቤቴ በምልጃሽ መድኃኒቴ ነሽ
የአብ ቃል መቅረጫ ጽላቱ ለሙሴ
የመንፈስ ቅዱስ ቤት □መቃል ሞ□ኤ
□ርኅራኔ መ□ባ እህተ መላእክት
የጻድቃን ተስፋቸው ጽላተ መለኮት
ትናንት ተጨንቀን በጨለማው ዓለም
ዛሬ ብርሃን አየን በድንግል ማርያም
የኢያቂም ዕንቁ የሐና ንብረቷ
ሥጋ ነፍሴን እርጂያት ይቅርላት ቅጣቷ
በወንጌል ሰማነው ድንግል የአንቺን ዜና
አማላጅነትሽ ሲገለጽ በቃና
ከዳዊትም ሰማን ድንግል ስለአንቺ ክብር
ወትቀውም ንግሥት □ጸለ ሲጋምር
በላፔ ሰብእ ከሞት ከሲኦል የዳነው
በምልጃሽ ነው እንጂ መች በጥርኝ ውሃ ነው
ሊውጡኝ ቢነሡ አጋንንት በሙሉ
ስምሽን ስጠራ ትቢያ ይሆናሉ
ጽዮን እመብርሃን ጽላተ ሥላሴ
የበረከት ካዝና ደመወዜና □ሴ
ሲጨንቀኝ ሲጠበኝ ሲከፋኝ ኑሮዬ
ድንግል አንቺ እኮ ነሽ አጽናኝ አለኝታዬ

ስምሽን ስጠራ ሲታወክ ሕይወቴ
አለሁልሽ በይኝ ድንግል እመቤቴ
ድንግል ሆይ አትርሺኝ የዘላለም ልብሴ
ምልጃሽ ያውጣኝ ከሞት ከክፉ ድምሳሴ
የቅዱሳን ካባ የቅዱሳን ኩ□
□□ ሰማክታት የድሆች አለኝታ
ሹመተ መሳፍንት ቅብዐ ነገሥታት
የሰሎሞን ጥበብ የዳዊት መዝሙራት
ዓለም የዳነብሽ ከሞት ከሲኦል
ለእኔስ እናቴ ነሽ ማርያም ድንግል
አድኚኝ እናቴ ከሥጋ ፈተና
□ኤማ ያለአንቺ አልችልም ልጸና
ሽክም የከበደኝ እንግልት ሆኛለሁ
ከኔ አንዳትለይ አደራ □ልሻለሁ
አደራ እልሻለሁ ከጎኔ አትራቂ
ወዳጅ ዘመድ የለኝ ያለአንቺ ጠባቂ
ተሳክቶልኝ ባየው ሐሳቤ ምኞቴ
ድንግል ያለአንቺማ መች ይጸናል ቤቴ
ልፀሽ እንዳይነሳኝ መንግሥተ ሰማያት
ከኃጢአት ጠብቆ እንዲያናፈኝ ገነት
አንቺ ንገራልኝ ለገለጸህ መ□ኃኒት
ተስፋዬ ነሽና አትርሺኝ የኔ እና

መ□መር ፮ ማን ይመራመር

3 1 5 5 1 5 4 3 1 1 3 1 } 2 ጊዜ
1 5 4 3 1 4 2 2 2 4 2
 3 1 1 3 1 4 2
 3 1 1 3 1 4 2 4 2 2 2 2 2
3 1 5 5 1 5 4 3 1 1 1 3
1 5 5 5 1 3 2 4 2 4 2
3 1 1 3 1 4 2 (2)
4 2 2 2 2 2

ማን ይመራመር /4/
 ያንተን ሥራ ያንተን ግብር
 ማን ይመራመር

አዳምና ሔዋን ጠፍቷቸው መንገዱ(2)
 ለሰው ልጅ መከራ ትተውለት ሄዱ

□ከከዚያው ድረስ ነው ሲሶ ማረሳችን (2)
 □ንገባው የለም ወይ በየመሬታችን

□ግዚአብሔር ምን ይበል □ፍ ቅጥ ብናጣ(2)
 በስምንተኛ□ ሺ በቀ□ሮ መ□

አዳም በበ□አ□ □ ለጥለም □ሳ(2)
 ቆሟል ቀራኒዮ ከሰሜዳ ለብሶ

አለህም እንዳልል እንዲህ ይደረጋል(2)
 □ለህም እንዳልል ይመሻል ይነጋል

□ባክህ አምላኬ አትመራመረኝ (2)
 □ንደ በላኤ ሰብ በጥቂት ነገር ማረኝ

አንተነህ ይላሉ የዓለም ሁሉ ጌ□
 ሰማይና ምድርን ያቆምክ ጸለ□ል□

ወዴት እንዴት ይሆን ያለህበት ቦታ
 □ግርህ ነበረ እኔ በቆይታ
 የሠራችልኝን የእናትህን ወሮታ

ሁልጊዜ አትለይም እሷ ከእኔ እርዳታ
 ምግብና መጠጤን በውል አዘጋጅ□
 □ግሬን አሳጥባ ዙፋን አዘርግ□
 ትክተለኛለች እርሷ በልእልና
 ለእርሷ ልእልና የለውም ቅሬታ
 ልጄ ፍፁም ንጉሥ የለው ባለፋጌ□
 □ኔስ ይገርመኛል ከጠዋት እስከ ማታ
 ካለሁበት ሀገር አለመለየቷ
 ለሁሉ ነው □ርሷ □ህ ሩህሩህነቷ
 አይበዛም እንደኔ ይህ መልካምነቷ
 አንቺ አማልጂን እንጂ መድኃኒት
 ለጥለሙ
 ወልደ አብ ሲለምን አባ ስረይሎሙ
 □መቤት እመቤት የዓለም መድኃኒት
 □ንድታማልጂኝ በዕለተ ምጽአት
 ምንም ክፉ ብንሆን አውቀን ብናጠፋ
 አዛኝቷ አስምሪን እናት አትገፋ
 ንኡ ና ሐሩ ሲል ሲጸ□ራፀ ልፀሽ
 □ንደ በላኤሰብ ያድነን ጥላሽ

□ባክህ አምላኬ አትመራመረኝ (2)
 □ንደ በላኤ ሰብ በጥቂት ነገር ማረኝ

ያንተን ሥራ ያንተን ግብር
 ማን ይመራመር
 ማን ይመራመር /4/
 ያንተን ሥራ ያንተን ግብር
 ማን ይመራመር

ዋኔን (ትዝ□) ቅኝት

ድምጽ	= C	D	E	G	A	C
ጣት	= 2	3	1	5	4	2
አውታር	= 4	6	1	10	8	4

- በገናውን በትክክል መቃኘትና ቅኝቱን በደንብ ማስጠናት፡፡

➤ ክፍለ ትምህርት ቺ ላ□ ስላምታ ቅኝት መዝሙር ሦስትን ለማጥናት በተጠቀምነው ዘዴ መሠረት መ□ ቀም፡፡

መ□መር ፩ ርግብና ዋኔ

4 4 4 4 5 5 3 1 1 5 4 2
 4 4 4 5 2 5 3 1 1 5 4 2
 3 3 1 1 3 3 4 2 3 1 4 2
 3 3 1 1 3 3 4 2 2 4 2

ርግብና ዋኔን አብረው ዘመቱና
 ርግብ ደህና ገባች ዋኔን ገደሉና
 □ከቲ በስመ አብ ብዬ ልቀኝ ለእመቤቴ
 ማርያም በመሆኗ ክብራና ሕይወቴ
 ሰላም እልሻለሁ ጽላተ ጽዮን
 □ፀ እጠናሻለሁ አምኜ አንቺን
 አዛኝቷ እመቤት ኪዳነ ምህረት
 አለሁልህ/ሽ ብለሽ/ህ/ አውጪኝ ከመፃት
 □ከቲ ሁላችሁም ኪዳነ ምህረት በሉ
 መ□ኃኒት ናትና ለሰው ልጆች ሁሉ
 ሁሌ እጠራሻለሁ በቃል ኪዳንሽ
 የምህረት አማላጅ ድንግል አንቺ ነሽ
 የዓለም ፈርጥ አንቺ ነሽ ማርያም እመቤቴ
 □መካብሻለሁ እስከ ጊዜ ሞቴ
 ያንን የአሳት ባሕር አሻግሪኝ ድንግል
 □ንዳልወድቅ አደራ ከሲኦል ገደል
 የነቢያት ትንቢት የሰማዕታት አክሲል
 ያላንቺ ማን አለኝ እመቤቴ ድንግል
 ያዕቆብ በህልሙ ያያት መሰላል
 የዓለም አስ□ራቂ አንቺው ነሽ ድንግል
 □ማልደናለች እጆቿን ዘርግታ
 ከቶ ዕረፍት የላትም ከጧት እስከ ማታ
 ኪዳነምሕረት ነሽ አንቺ የኛ ተስ□
 መርቆ የሰጠን አልፋና አሜጋ
 □ገለም ሁሉ መቅረ□ መንበረ ሥላሴ
 መ□ኃኒት እሷ ነች ለሥጋም ለነፍሴ
 ሁሌ ላመስግናት ተፈ□ ምላሴ
 የምህረት ቃል ኪዳን የሰው ልጅ መዳኛ
 □ንድታማልደን የተሰጠች ለእኛ
 ምላሴ ተናገር የማርያምን ዝና
 ለኛ መሰጠቷን ሳትፈጠር ገና
 □ስባ ስትኖር በእግዚአብሔር ሕሊና
 ተወልዳ አደገች ጊዜው ደረሰና
 ዘመን የማይሸረው ስላላት ቃልኪዳን
 □ማልደናለች መድኃኒት በመሆን

ምን ቃላት ይገኛል እሷን ማመስገኛ
 □ከ ሕርያቆስ ያልቻሉትን ለኛ
 ከዓይኗ እያዘነበች የዕንባዋን ዘለላ
 ወደ ግብፅ ሄደች አንድ ልጇን አዝላ
 ፅጌ ፀዐዳ ነች እመቤቴ ድንግል
 ድረሺልን ሲሏት ከተፍ ነው የምትል
 የዓድቃን እመቤት የኃጥአን ተስፋ
 ወዳንቺ እጮሃለሁ ሳዝንና ስከፋ
 በላኤሰብን ያዳንሺው ድንግል
 በእኔም አትንፈጊኝ ይህንን ክ□ል
 ስንቅ የለኝ ለነፍሴ እንዴት ልሆን ነው
 ድንግል እመቤቴ መግቢኝ አንቺው
 ጥላሽን ጣይብኝ ኪዳነ ምህረት
 ስጩነቅ ስጠበብ ስጋለጥ ያን ዕለት
 ድንግል መድኃኒት ነሽ የሰው ልጆች ተስፋ
 ከጎኔ ቁሚልኝ ሳዝንና ስከፋ
 □ገለም መ□ኃኒት ነሽ ማርያም እመቤቴ
 በረድኤት ግቢልኝ ነይልኝ ከቤቴ
 አደራሽን ማርያም ኪዳነ ምሕረት
 ፀጋሽን አልብሽኝ ጌላ ስራቆት
 ዕርቃኔን መሆኔን አውቀዋለሁና
 አልብሺኝ ፀጋሽን በኢያቂም በሃና
 □ከቲ ሁላችሁም ኪዳነ ምሕረት በሉ
 መ□ኃኒት ናትና ለሰው ልጆች ሁሉ
 አፍሮ አይመለስም የቆመ ከደጂ
 □መቤቴ ማርያም የጭንቅ አማላጂ
 የአዳም መድኃኒት አንቺ ነሽ ድንግል
 በኢያቂም በሃና አውጪኝ ከሲኦል
 አንቺ የኤዶም ነገት የሰው ልጆች ተስፋ
 መ□ኃኒት ነሽና አዝኖ ለተከፋ
 የዓለምን መድኃኒት በጀርባሽ አዝለሽ
 ሻረ ለምን ይሆን ቁራሽ የለመንሽ
 ፍግም ብዬ ልስገድ ለመቤቴ ድንግል
 □ርሷ በመሆኗ የሰው ልጆች ዕድል።

መ□መር ፪ አቤቱ ደግ ሰው

5 2 1 1 1 5 1 1 1 3 4 2 2 2 4 2
 5 2 1 1 1 5 1 1 1 3 4 2 2 2 3 2 3
 3 5 2 4 4 5 3 1 1 3 4 2 2 2 4 2 (2)

አቤቱ ደግ ሰው አልቋልና (2)
 ከምድርም ፍቅር ጠፍቷልና (2)
 □ንደ ቸርነትህ ከድነኝ (2)
 በደላችንንም ከትቁጠር (2)
 የረድኤት አምላክ ፍቅር ስጠኝ (2)
 □ንደ አህዛብ ከታድርገኝ (2)
 ክርስቲያን ነንና □ንዋደድ (2)
 □ባክህ አንውጣ ካንተ መንገድ (2)

አቤቱ ንፁህ ልብ ፍጠርልኝ (2)
 ሰውን የሚያስወድድ ጸለ እንከኝ (2)
 አንደበታችን ገደናገር (2)
 ስለ ሰላም ቋንቋ ስለቅር (2)
 በእግዚአብሔር ፈቃድ የሚመራ (2)
 ትሩፋት ደግነት የሚሠራ (2)
 አንደበቱ ሁሉ በረመ (2)
 ለቃለ ወንጌሉ የደከመ (2)
 ምግባርና እውነት በተሰበረ (2)
 በባክህ አድለን ሁነኛ ሰብ (2)
 አንተን የሚመስል በሕብረ (2)
 ፍቅርና ትህትና በፅል ሀብቱ (2)
 የማስመሰል በቅር በብ (2)
 ሰው ረክሷልና በደዋዛ (2)
 ፍፁም መዋደድን ስጠኝና (2)
 አዲስ ሰው እንሁን በደገና (2)
 በፍ ሰብ ማፅኘት አስቸግሯል (2)
 በስክ መጨረሻ ማን ይፀናል (2)
 ምፅባሩ ትክክል በውነተኛ (2)
 ልቡ የሚበረክት ከደተኛ (2)

መጠመር ቪ ኢትዮጵያ ሆይ ተነሽ

2 1 3	2 4 5 5 2	4 2	4 2 1	1 1 5 5 3	2 3	}	2 ጊዜ
2 1 3	2 4 5 5 2	4 2	3 4 2	2 2 2	4 2		
1 5	1 1 3 4 2	4 2	4 2 1	1 1 5 5 3	2 3	}	2 ጊዜ
1 5	1 1 3 4 2	4 2	4 5 2	2 2 2	4 2		

ኢትዮጵያ ሆይ ተነሽ ክብርንም ልበሽ
 በአዲስ ምሥጋና ይመላ ልብሽ
 የተወደደ ነው በእግዚአብሔር ሕዝብሽ (2)
 ንብረቱ ጠፊ ነው ከንቱ የማይረባ
 በግፍና ቅሚያ በአመፅ ሲገነባ
 ሲሳይሽ ብዙ ነው ከአምላክ የተሰጠሽ
 በረከት ለማግኘት መሥራት ነው ጠንክረሽ
 የአሕዛብ ብልፅግና አያስቀናሽ ፍፁም
 ላፊ ጠፊ ነው ምኞቱም ዓለሙም
 ደመና ነውና ይበናል በቅጽበት
 በፅ በተከማቸ ሀብት
 ይልቅ በቅንነት በሰላም ለሰራ
 ሲሣዩ ብዙ ነው ክብሩም አያባራ
 ጉቦና ፍትሕን ማጣመም እንዳንለምድ
 ከወንጌሉ ጋራ አለበን መዛመድ
 በእግዚአብሔር ያለው ሰው በእርሱ የታመነ
 ከግፍ ሥራ ሕመም አካላቱ ዳነ
 ክርስቲያን ነኝ ብሎ ጉቦ የሚበላ
 የሚጸቃይ እሳት ያገኘልኝ ጌላ
 በመታመን ፀጋ ይጠራ ስማችን
 በውነተኛ በንሁን ለውድ ሀገራችን
 የራሱን ሳይሻ ለሀገር የሚያስብ ሰው
 በእግዚአብሔር ዘንድ የተወደደ ነው

መ□መር ፬
የአብርሃም አምላክ

5 2 2 2 3 4 2 5 1 5 3 5 4 5 (2)
2 5 2 3 1 5 1 3 1
2 4 2 5 2 3 2

የአብርሃም አምላክ የይስሐቅም ቤዛ
ወገኖቹን ሁሉ በራሱ ደም ገዛ
የሐሰት ምስክር አቁመው ከሰሱት
በሞት እንዲቀጣ ሁሉም ፈረዱበት
ጲላጦስ ገረፈው በሰንሰለት አስሮ
ከሮማዊው መንግሥት እንዲኖር ተባብሮ
ድንግል አልቻለችም እንባዋን ልትገታ
□የየች በመስቀል ልጇ ሲንገላ□
በብርሃን ዙፋን ላይ የቆሙት እግሮቹ
በችንካር ላይ ቆሙ ምንም ሳይሰለፍ
የብርሃን አክሊልን ለሰማዕት ያደለ
□እሾህ አክሊል ደፍቶ ቀራንዮ ዋለ

መ□መር ፭
ኑ እንቅረብ

1 1 2 3 4 3 4 2 3 5 5 5
1 1 2 3 4 3 4 2 2 2 2 2
2 1 1 5 1 3 2 2 2 1 1 5 1 3 3 3
3 1 1 5 1 2 3 4 2 2 2 2 2 (2)
1 1 1 3 2 1 1 4 4 4 5 1 5 5
3 3 3 2 4 2 4 2 3 4 2 2 2 2 } 3 ጊዜ

ኑ □ንቅረብ መጠራት ሳይመጣ /2/
ሥጋውን እንብላ ደሙንም እንጠጣ

የቀራንዮ በግ የአምላክ ሥጋው
ተሰውቶልናል እንመገበው
□ድፉን ኃጢአታችንን በንስሐ አንፅተን
□ንቀበል አምነን በልጅነታችን
መቅረብ □□ □ታ በእምነት የሚገባው
በስተርጅና አይደለም በወጣትነት ነው
ጨረቃና ፀሐይ ደም የለበሱለት
ከዋክብት ከሰማይ የተነጠፉለት
□□□ ተ□ተተ እሳተ መለኮት
ቅድስት እናታችን ቤተክርስቲያን
ትጋብዘናለች ሥጋና ደሙን
የአማኑኤል ሥጋ ይኸው ተዘጋጀ
ከግብዣው ተጠራን አዋጁም □□□
መዓ ቁ ተ□□ለ እንቅረብ በእልልታ
በኋላ አይረባንም ዋይታና ጫጫታ
ይህችን ዕድል ፈጥነን እንጠቀምባት
ዓለምን አልያዝንም ብዙ ልንቆይባት
ካሁኑ ቅረቡ ታውጇል አዋጁ
የይለፍ ደብዳቤ ስንቅን አዘጋጁ
ይህ ዓለም ጠፊ ነው በሀብት አትመኩ
ብሏል አምላካችን ተስፋችሁን እንኩ

ክፍለ ትምህርት ፩ ስለቸርነትህ (አንቺ ሆዬ ለኔ) ቅኝት

ድምጽ = C D^b F G^b A C

ጣት = 2 3 1 5 4 2

አውታር = 4 6 1 10 8 4

- በገናውን በትክክል መቃኘትና ቅኝቱን በደንብ ማስጠናት፡፡

➤ ክፍለ ትምህርት ፫ ላል ስላምታ ቅኝት መዝሙር ሦስትን ለማጥናት በተጠቀምነው ዘዴ መሠረት መጻፍ፡፡

መጻሙር ፩ ስለቸርነትህ

2 3 1 5 4 2 3 4 5 1 3 4 2 (2)
2 3 1 5 4 2 3 2 3 1 5 1 5

ስለ ቸርነትህ ጌታ ተመስገን
ስለ ፍፁም ፍቅርህ አምላክ ተመስገን
ማነው የገመተ ከዛሬ መድረስን
ልብሱ ሳይነካ በእሳቱ ወላፊን
ባህሩን አሻግሮ ማዕበል አቁሞ
ርሱ ያውቅልናል ለመጨረሻው ቀን ደግሞ
ሃሌ ሃሌ ሉያ መስዋዕት እናቅርብ
ርሱ ለልጁ ለቤቱ ለሰብረ ልብ
ክርስቶስ ከሌለው ፍቅር ላይኖረው
ሰላም ሰላም ለሌላ ለሌላ ለሌላ ሰብ
ሰላም ሰላም ይላል የዘመኑ ሰው

የኢየሱስ ነገር ለሚጠፉት ሁሉ
የመስቀሉ ነገር ለሚጠፉት ሁሉ
ሞኝነት መስሏቸው ክህደት ተሞሉ
የስንፍና አመል እያናወዛቸው
መጸም መጸለዩ ይጎዳናል ብለው
አምላክን ቢክዱ ፍቅርን ነፈጋቸው

መጻሙር ፪ በሕይወቴ በዘመኔ

2 3 4 2 2 1 4 1 5 5
1 5 1 1 2 3 1 1 2 2 2 3 4 2 2

2 2 2 3 4 2 2 1 4 1 5 4 2 2 } 2 ጊዜ
2 2 2 3 4 2 2 2 3 1 5 1 1 1 2 3 }

መጠራመጥ ፣
መገመገፍ ይገማል

መጽሐፉን ይጻግል ሁሉም የአዳም ልጅ /2/
የጊዜውን መድረስ ጫጸ-ቅ ለም እንጂ /3/
□□ርሳል ሰጥቱ ሳስብ ሌላ ሌላ /2/
□ተስቀለውን ሥጋውን ሣልበላ /3/
□ጃ □መ □ጃ ተስቅሎ ከቤቱ /2/
አወይ አለማወቅ ሳልማር መቅረቱ /3/
□ፅሞ □ፅሜ ቀረኝ አሌፋቱ /2/
አድገነኒ ሣልል አትጥራኝ በከንቱ /3/
□ኔስ □ዜ ለሁ አጣቢ ፍለጋ /2/
በጣም አድፎብኛል የለበስኩት ሥጋ /3/
ዳዊት እንዴት ይሙት ሳንተዋወቀው /2/
የሚመጣውን ሁሉ በገና የሚያውቀው /3/
በርብ ረቡዕን ገደፍኩ በሥጋ በአዋዜ /2/
□ንዲህ ለሚደርሰው ለማ□ቆ□□ □□ /3/
ከሥጋው ሳልበላ ተጠይፌ ደሙን /2/
ማን ይችለው ይሆን የላይ ቤት ረሃቡን /3/
ከንብረቱ ሁሉ አልጋዬ ነው ሀብቱ /2/
አድርሶኝ ይመጣል ከዘላለም ቤቱ /3/
ብልህ ነው ስትሉኝ □ዶት ሞኝነቱን /2/
በራሴ ላይ ሆኖ አላውቀውም ሞቱን /3/
መማሩንስ ዳዊት ተምሬ ነበረ /2/
ከአምላክ የሳልደርሰ ልቤ ሰንፎ ቀረ /3/
□ንኳን ነአኩተክ በስመ አብም ቸገረኝ /2/
ዳዊት እንዴት ተማርክ □ባክህ ንገረኝ /3/

መጠቀሚያ ስም
ሰላሳ ልዩ ነገሮች

ለአኔስ ልዩ ነች ድንግል ማርያም
ለአኔስ ልዩ ነች እመብርሃን
ፊልጌ (2) ላንቺ ምሥጋና አላገኘውም (2)

ልቤ ሲጸበቅል ስጦታት አረም
 ውስጤ ሲሸፍት አልተወችኝም
 ከቤተ መቅደስ እጇን ዘርግታ
 ትጠራኛለች የኔ መከፋፈል
 የሆዴን ሀዘን የልቤን ምሥጢር
 ስግግርሽላሁ አንድም ሳይቀር
 የምትሸሽጊ የሕዝብን ኃጢአት
 ለእኔስ ልዩ ነሽ ድንግል አዛኝት
 ጣዕሙ ልዩ ነው ከእርሷ ጋር መኖር
 ድንግልን ይገዢ መቼም አላፍር
 ወደ ጽድቅ ሕይወት ትወስደኛለች
 ድንግል ማርያም ለኔ እናቴ ነች
 በሀዘን ስሰበር ማንን ስራለሁ
 ውስጤ ሲደማ ለማን እነግራለሁ
 ከኃጢአት እድፍ ንፁህ መሆኖጽ
 አንቺ ነሽ ድንግል የኔስ መጽናኛጽ
 ስጦታት ቁስል ያለአንቺ አይጠርግም
 ልጄሽ ሳይፈቅድ በህይወት አልኖርም
 ከልጄሽ ሌላ መድሀን የለኝም
 ከፀሎት በቀር ፍፁም አልድንም

መጠመር ፭ ጽኑ ክርስቲያኖች

4 2 3 1 1 5 1 3 4 2 4 2 2 2 2 2 4 2
 4 2 3 1 1 5 1 3 4 2 4 2 3 3 3 3 2 3 1
 5 4 5 1 3 4 2 4 5 4 2 2 2 2 2 2 4 2

ክፍለ ትምህርት ፯ መሠረታዊ የዜማ ጽንሰ ሀሳብ

ጥያቄ:- የድምጾች ቅንብር ውጤት ነው፡፡

ቋንቋዎችን ለመጻፍም ሆነ ለማንበብ ፊደሎች አስፈላጊዎች ናቸው፡፡ ለምሳሌ የአማርኛን ቋንቋ ለማንበብና ለመጻፍ የአማርኛ ፊደላትን (ከሀ-ፈ) በጥንቃቄ መማር አለብን፡፡ እንዲሁም ሌሎች ቋንቋዎችን ለማንበብና ለመጻፍ የቋንቋዎቹን ፊደላት ማወቅ ያስፈልጋል፡፡ የፊደላቱን ቅርጽ በማየት፣ የፊደላቱን ድምጽ በመስማት፣ በማንበብና በመጻፍ መነጋገር ይቻላል፡፡ በሁሉም ቋንቋዎች ለመናገር ግን ፊደላትን ማወቅ ግድ አይደለም፡፡ ቋንቋ የሰው ልጆች ሃሳባቸውን ለመግለጽ የሚጠቀሙበት መሣሪያ ነው፡፡ እንዲሁም የሰው ልጆች ሃሳባቸውን፣ ንዝናቸውንና ደስታቸውን ከሚገልጹበት መንገዶች አንዱ ዜማ ነው፡፡ ይህ ዜማ በተለያዩ ሰዎች በጎረቤታቸውና እምነታቸው፣ እንደፍላጎታቸውና እንደየአቅማቸው በድምጽ ብቻ እና በዜማ መሣሪያ ሲዘጋጁ ይሰማል፡፡ የምንሰማቸው ንግግሮች የተለያዩ ፊደላት ቅንብር እንደሆኑና ፊደላቱም የራሳቸው ቅርጽና ድምጽ በጎዳላቸው ሁሉ የምንሰማቸው ዜማዎችም የተለያዩ የዜማ ድምጾች ቅንብር ናቸው፡፡

ለዜማ መሠረቱ ድምጽ ነው፡፡ ያለድምጽ ዜማ ሊታሰብ አይችልም፡፡ የምንሰማቸው ድምጾች ሁሉ የዜማ ድምጽ ች ሊሆኑ አይችሉም፡፡ በዚህ ምክንያት የምንሰማቸው ድምጾች በሁለት ይከፈላሉ፡፡

ሀ. ሁካፍ (Noise)

ለ. ጠጣሪ ጥምር (Musical Sound)

ሀ. ሁካፍ (Noise):- ለጦር ተስማሚ ጸልሆኑ ስሜትን የሚረብሹ ድምጾች፤

ለ. ጠጣሪ ጥምር (Musical Sound):- ለጦር ተስማሚ የሆኑ ስሜትን የሚገዙ/የማይረብሹ ድምጾች ናቸው፡፡

የዜማ ድምጾች የሚባሉት እነማን ናቸው?

የዜማ ድምጾች የሚባሉት ዋናዎቹ ሰባት ሰሆኑ ከእነዚህ ከሰባቱ ድምጾች አምስቱን ድምጾች በጥንቃቄ መማር አምስት ተጨማሪ ድምጾችን እናገኛለን፡፡ በዚህ መሠረት የዜማ ድምጾች በአጠቃላይ 12 ይሆናሉ ማለት ነው፡፡

ድምጽን በግማሽ ለመጨመር ወይም ለመቀነስ የሚያስችሉ ጠቃሚ ምልክቶች፡-

- ሻር ☐ - በግማሽ ቶን ጨምር

b - ፍላት - በግማሽ ቶን ቀንስ የሚሉት ናቸው፡፡

የዜማ ድምጾች

1	2	3	4	5	6	7	1
Do	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si	D - ጣሊያንኛ
C	D	E	F	G	A	B	C - ባንግሊዘኛ

- ጣሊያንኛው መጠሪያ ድምጾችን በማውጣት የምናዜምበት ሲሆን የባንግሊዘኛው መጠሪያ ደግሞ ለማንበብ የምንጠቀምበት ነው፡፡

በ C (Do) መነሻነት የሚጀምር ስኬል የተፈጥሮ የድምጽ ድርድር (Natural Scale) በመባል ☐ ☐ ራል፡፡ ☐ ህ በተ☐ዓር ☐ተ☐የ የድምጽ አደራደር በድምጾች መካከል የሙሉ እና የግማሽ ድምጽ ርቀት አለው፡፡

1	2	3	4	5	6	7	1
C	D	E	F	G	A	B	C
	T		T	$\frac{1}{2}$	T	T	$\frac{1}{2}$
		S.T				S.T	

T = Tone (ቶን) S.T = Semi Tone (ግማሽ ቶን)

በዜማ ድምጾች መካከል ያለው ርቀት የሚለካው በቶን (tone) ነው፡፡ በ C ሚጀር ስኬል (ተፈጥሮአዊ የድምጽ አደራደር) ውስጥ በ3ኛ ☐ና በ4ኛ ☐ በ7ኛ ☐ና በ1ኛ ድምጽ መካከል ግማሽ ድምጽ (Semi Tone) አለ፡፡

$C^{\#}$ D^b	$D^{\#}$ E^b	$E^{\#}$ F^b	$F^{\#}$ G^b	$G^{\#}$ A^b	$A^{\#}$ B^b		
C	D	E	F	G	A	B	C
$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$

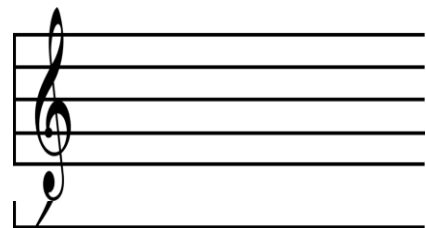
1	2	3	4	5	6	7	1
---	---	---	---	---	---	---	---

የዜማ ድምጾች በኖታ የሚጻፉበት ስሌዳ ስታፍ ይባላል፡፡ ስታፍ አምስት ወደጎን የተሰመሩ መስመሮችና አራት ክፍት ቦታዎች አሉት፡፡

				5
			4	4
		3		3
	2			2
1				1

☐ ስታፍ መስመሮችና ክፍት ቦታዎች ቁጥር የሚሰጣቸው ክታች ወደ ላይ ነው፡፡ ክስታፍ በላይና በታች ኖታዎችን ለመጻፍ የሚያገለግሉ ረዳት መስመሮች አሉ፡፡ ረዳት መስመሮች Ledger Line ☐ ባላሉ፡፡

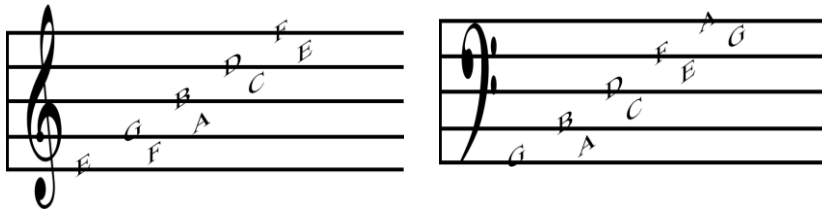
☐ ያንዳንዱ መስመሮችና ክፍት ቦታ የራሱ መጠሪያ ስም አለው፡፡ መጠሪያ ስሙ የሚታወቀው ስታፍ መክፈቻ ምልክት ሲያገኝ ነው፡፡

ይህ ትሬብል (G) ☐ ☐ ባላል፡፡
ስያሜውን ያገኘው ከተነሳበት

☐ ህ ቤስ (F) ☐ ☐ ባላል፡፡
ስያሜውን ያገኘው ከተነሳበት
ከሁለተኛ ☐ መስመር ስም ነው፡፡

- □ኤ□ በስታፍ በስተግራ መነሻ ላይ የሚቀመጥ የዜማ አንባቢ ምልክት ነው።
 □(G) □ፍ የ(F) ክሌፍ ስሌዳ የመስመርና የክፍት ቦታ ስሞች በሚከተለው መልኩ ማወቅ ይቻላል።

የዜማ ድምጽ ምልክቶች

የዜማ ድምጽ የሚጻፍበት ምልክት ኖታ (Nota) ይባላል። ይህ ኖታ የድምጽ ኖታ እና የዕረፍት ኖታ በመባል በሁለት ይከፈላል።

ሀ. ድምጽ ኖታ፡- የዜማ ድምጽ በሥራ ላይ የሚቆይበትን የጊዜ ልኬት የሚያመለክት ሲሆን፤

ለ. የዕረፍት ኖታ፡- የዜማ ድምጽ በሥራ ላይ የማይቆይበትን የጊዜ ልኬት የሚያመለክት ነው።

የድምጽ ኖታዎችም ሆኑ የዕረፍት ኖታዎች የጊዜ ቆይታ መጠን የሚለካው በምት(Beat) ነው።

□□ም□ ኖ□	መ□ሪጸ ስም	የዕረፍት ኖ□	መ□ሪጸ ስም	የምት መጠን
	ሙሉ ኖ□		ሙሉ ዕረፍት	4
	ግማሽ ኖ□		ፅማሽ ዕረፍት	2
	ሩብ ኖ□		ሩብ ዕረፍት	1
	1/8ኛ ኖ□		1/8ኛ ዕረፍት	1/2
	1/16ኛ ኖ□		1/16ኛ ዕረፍት	1/4
	1/32ኛ ኖ□		1/32ኛ ዕረፍት	1/8

ስኬል - Scale (ቅኝት)

ስኬል - Scale (ቅኝት) አንድ ዜማን ለመጫወት የሚያስችሉ የድምጾች ስብስብ ነው። በዓለማችን ብዙ ዓይነት ስኬሎች አሉ። ከእነዚህም ውስጥ፡-

- ዲያቶኒክ ስኬል (Diatonic Scale) እና
- ፔንታቶኒክ ስኬል (Pentatonic Scale) የሚባሉ ሁለት የስኬል ዓይነቶችን እናገኛለን። በዚህም መሠረት፡-

➤ ዲያቶኒክ ስኬል (Diatonic Scale) የሚባለው የመጀመሪያውን ተፈጥሮአዊ የድምጽ አደራደር የ(C)ን ሜጀር ስኬል ሕግ ተከትሎ የሚመሠረት ነው። ዲያቶኒክ ስኬል በሁለት ይከፈላል። ይኸውም፡-

ሀ. ሜጀር ስኬል ለ. ማይነር ስኬል ናቸው።

➤ ፔንታቶኒክ ስኬል (Pentatonic Scale) አምስት የዜማ ድምጾችን የያዘ ስኬል ነው። በዓለማችን ፔንታቶኒክ ስኬል ከሚጠቀሙ አገሮች አንዱ ሀገራችን ኢትዮጵያ ነች።

የኢትዮጵያ ቅኝቶች

በጥናት የተረጋገጡ የኢትዮጵያ ቅኝቶች አራት ናቸው። እነዚህም ትዝታ፣ ባቲ፣ አንቺ ሆዬ ለኔ እና አምባሰል በመባል ይታወቃሉ። እነዚህ ቅኝቶች መጠሪያ ስማቸውን ያገኙት ከታዋቂ የባህል ዘፈኖች እና ከአገር ስሞች ነው። ይኸውም ትዝታና አንቺ ሆዬ ለኔ ታዋቂ የሆኑ የባህል ዜማዎች መጠሪያ ስሞች ናቸው። ባቲና አምባሰል ደግሞ በአማራ ብሔራዊ ክልል ወሎ አካባቢ የሚገኙ □ቦታ ስሞች ናቸው። ከእነዚህ ቅኝቶች ትዝታና ባቲ ሜጀርና ማይነር ሲኖራቸው አንቺ ሆዬ ለኔ እና አምባሰል ግን የላቸውም።

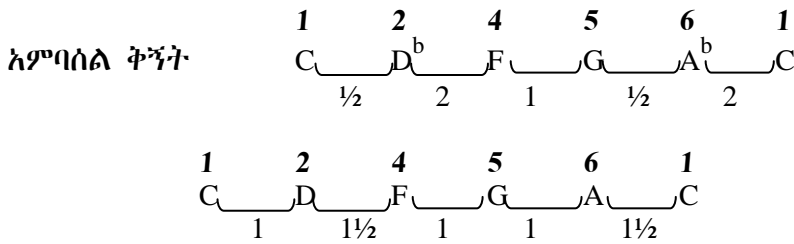
ፔንታቶኒክ ስኬል ተፈጥሮአዊውን የድምጽ አደራደር (Natural Scale) ሕግ ተከትሎ በአምስት የዜማ ድምጾች የተመሠረተ ስኬል ነው። ይህ ማለት የሀገራችን የዜማ ድምጾች 5 (አምስት) ብቻ ናቸው ማለት አይደለም። ሰባቱንም የዜማ ድምጾች እንጠቀማለን። ነገር ግን ለአንድ ቅኝት በተለያዩ መነሻ ድምጽ አምስት የዜማ ድምጾችን እንጠቀማለን ለማለት ነው።

		1	2	3	4	5	6	7	1
	ተፈጥሮአዊ የድምጽ አደራደር (Natural Scale)	C	D	E	F	G	A	B	C
		Do	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si	Do
1	ትዝብ ሜብር	C	D	E	—	G	A	—	C
1.1	ትዝታ ማይነር	C	D	E ^b	—	G	A ^b	—	C
2	ባቲ ሜብር	C	—	E	F	G	—	B	C
2.1	ባቲ ማይነር	C	—	E ^b	F	G	—	B ^b	C
3	አንቺ ሆዬ ለኔ	C	D ^b	—	F	G ^b	A	—	C
4	አምባሰል	C	D ^b	—	F	G	A ^b	—	C
	★ ○	C	D	—	F	G	A	—	C

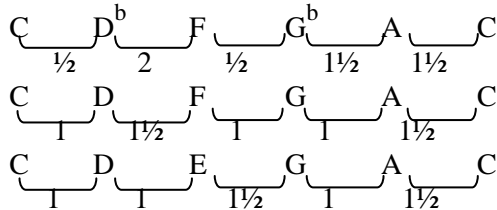
- ትዝታ ቅኝት፡- ከናቹራል ስኬል 4ኛውን እና 7ኛውን ስምጽ በመቀነስ (በማስወገድ) ይገኛል።
- ትዝታ ማይነር ቅኝት፡- ከናቹራል ስኬል ትዝታ ቅኝት አውጥቶ 3ኛውን እና 6ኛውን በግማሽ በግማሽ ድምጽ በመቀነስ ይገኛል።
- ባቲ ቅኝት፡- ከናቹራል ስኬል 2ኛውን እና 6ኛውን ድምጽ በማስወገድ ይገኛል።
- ባቲ ማይነር ቅኝት፡- ከናቹራል ስኬል 2ኛውን እና 6ኛውን ድምጽ አውጥቶ 3ኛውን እና 7ኛውን በግማሽ በግማሽ ድምጽ በመቀነስ ይገኛል።
- አንቺ ሆዬ ለኔ ቅኝት፡- ከናቹራል ስኬል 3ኛውን እና 7ኛውን ድምጽ በማስወገድ 2ኛውን እና 5ኛውን በግማሽ በግማሽ ድምጽ በመቀነስ ይገኛል።
- አምባሰል ቅኝት፡- ከናቹራል ስኬል 3ኛውን እና 7ኛውን ድምጽ በማስወገድ 2ኛውን □ና 6ኛውን በፅማሽ በግማሽ ድምጽ በመቀነስ ይገኛል።

የኢትዮጵያ ቅኝቶች የድምጽ አደራደር ሕግ

ተፈጥሮአዊ ቅኝት	$\begin{array}{cccccccc} 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 & 1 \\ C & D & E & F & G & A & B & C \\ 1 & 1 & \frac{1}{2} & 1 & 1 & 1 & \frac{1}{2} \end{array}$
ትዝታ ቅኝት	$\begin{array}{ccccccc} 1 & 2 & 3 & 5 & 6 & 1 \\ C & D & E & G & A & C \\ 1 & 1 & 1\frac{1}{2} & 1 & 1\frac{1}{2} \end{array}$
ትዝታ ማይነር	$\begin{array}{ccccccc} 1 & 2 & 3 & 5 & 6 & 1 \\ C & D & E^b & G & A^b & C \\ 1 & \frac{1}{2} & 2 & \frac{1}{2} & 2 \end{array}$
ባቲ ቅኝት	$\begin{array}{ccccccc} 1 & 3 & 4 & 5 & 7 & 1 \\ C & E & F & G & B & C \\ 2 & \frac{1}{2} & 1 & 2 & \frac{1}{2} \end{array}$
ባቲ ማይነር	$\begin{array}{ccccccc} 1 & 3 & 4 & 5 & 7 & 1 \\ C & E^b & F & G & B^b & C \\ 1\frac{1}{2} & 1 & 1 & 1\frac{1}{2} & 1 \end{array}$
አንቺ ሆዬ ለኔ	$\begin{array}{ccccccc} 1 & 2 & 4 & 5 & 6 & 8 \\ C & D^b & F & G^b & A & C \\ \frac{1}{2} & 2 & \frac{1}{2} & 1\frac{1}{2} & 1\frac{1}{2} \end{array}$

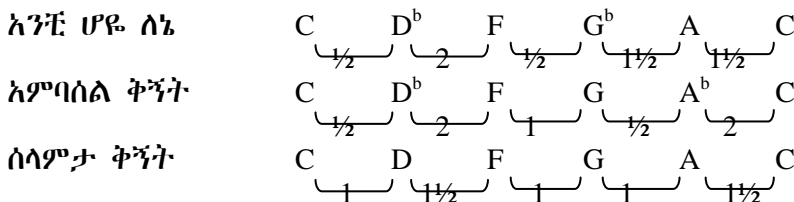
በገና በሁሉም የኢትዮጵያ ቅኝቶች ሊደረደር የሚችል የአውታር (የክር) የዜማ መሣሪያ ነው። እስከ አሁን ድረስ በሀገራችን በኢትዮጵያ በበገና የተደረደሩ ዜማዎችን ስናይ በሚከተሉት በሦስት ቅኝቶች የተደረደሩ ሆነው እናገኛቸዋለን።

በኢትዮጵያ ቅኝቶች የድምጽ አደራደር ሕግ 1ኛው አንቺ ሆዬ ለኔ ቅኝት፣ 3ኛው ትዝታ ቅኝት ሲሆን 2ኛውን ግን አንቺ ሆዬ ለኔ ሜጀር፣ አምባሰል ሜጀር፣ ግልብጥ ትዝታ ሲባል ይሰማል። የተለያዩ የዜማ ሰዎች ይህንን አንቺ ሆዬ ለኔ ሜጀር፣ አምባሰል ሜጀር ቢሉትም አንቺ ሆዬ ለኔ እና አምባሰል በሜጀር ደረጃ የለም ስለሚባል ለተማሪዎችም ይህን ቅኝት አንቺ ሆዬ ለኔ ሜጀር ወይም አምባሰል ሜጀር ብሎ ማስተማር አግባብ ስላልሆነ ትዝታና አንቺ ሆዬ ለኔ ቅኝቶች ታዋቂ ከሆኑ ዘፈኖች ስያሜያቸውን እንዳገኙ □ህም ቅኝት ተማሪዎች ቅኝቱን በቀላሉ እንዲያስተውሉትና እንዲረዱት «ሰላም ለኪ» በሚለው ዜማ የመጋቤ ስብሐት አለሙ አጋ የበገና መዝሙር ዜማ «ሰላምታ ቅኝት» የሚል ስያሜ ሰጥቼዋለሁ።

ስለ□ህ በ□ህ መ□ሐ□ □-ስዓ ሰላምታ ቅኝት የሚለው ቅኝት አንቺ ሆዬ ለኔ ሜጀር ወይም አምባሰል ሜጀር ተብሎ የሚጠራውን ቅኝት የተካ መሆኑን ያስተውሉ።

የአንቺ ሆዬ ለኔ ሜጀር፣ አምባሰል እና የሰላምታ ቅኝቶች የድምጽ አደራደር ሕግ እንደሚከተለው ነው።

ትዝታ እና አንቺ ሆዬ ለኔ ቅኝትን ለማስታወስ ትዝታ እና አንቺ ሆዬ ለኔ የሚለውን ዘፈን በማስታወስ ቅኝቶችን መለየት (ማስታወስ) እንደሚቻል ሁሉ በበገና መዝሙር ደግሞ «ዋኔን» የሚለውን የአቶ ታፈሰ ተስፋዬን የበገና መዝሙር ትዝታ ቅኝትን ለማስታወስ እንጠቀምበታለን።

□ንዲሁም «ስለቸርነትህ አምላክ ተመስገን» የሚለውን የዘማሪ ይልማ ኃይሉን መዝሙር አንቺ ሆዬ ለኔ ቅኝትን ለማስታወስ እንጠቀምበታለን።

በዚህ መሠረት በዚህ መጽሐፍ ውስጥ «ዋኔን» የሚለው ስያሜ የትዝታ ቅኝትን ለማስታወስ የገባ ሲሆን «ስለቸርነትህ» የሚለው ደግሞ አንቺ ሆዬ ለኔ ቅኝትን ለማስታወስ የገባ መሆኑን ያስተውሉ።

ማ□ ቃለጸ

□ግዚአብሔር ሰውን በአርአያውና በአምሳሉ አክብሮ የፈጠረው ለምስጋና ነው። እንድናመሰግነውም ዜማን የምናዘምብት ድምጽ ሰጠን። ሰው እግዚአብሔር በሰጠው ጥበብ የዜማ ድምጾችን ፈልጎ አገኘ □ንጂ የዜማ ድምጾችን አልፈጠረም። ሰው በነፃ ፈቃዱ እነዚህን የዜማ ድምጾች በሰይጣን መሪነት ለኃጢአት ይጠቀምባቸዋል እንጂ ሰውም ሆነ የዜማ ድምጾች የተፈጠሩት ለምስጋና ነው።

በዜማ ላይ ብዙ ሳይንሳዊ ጥናትና ምርምር የተሠራው በምዕራባውያን ስለሆነ ሁሉ ነገሩ ምዕራባዊ ሆነ □ንጂ በዓለም ላይ ኢትዮጵያዊውን ቅዱስ ያሬድን የቀደመ የዜማ ሰው የለም። ማኅሌታይ ቅዱስ ያሬድ ይህን

□□ማ ዓበብ ጸ□ኸው በጥናትና ምርምር ሳይሆን በፈቃደ እግዚአብሔር ወደ ኢየሩሳሌም ሰማያዊት ተነጥቆ ከሃያ አራቱ ካህናት ሰማይ ሰምቶ ነው። የኢ/ክ/ተ/ቤ/ክንም እስከ ዛሬ እየተጠቀመችበት ያለችው ቅዱስ ያሬድ ያየውን ሥርዓትና የሰማውን ዜማ ነው። ቤ/ክናችን በኢዳኑ፣ በቅዳሴው፣ በማ□ሌቱ፣ በሰፕታቱ፣ በግልና በሕብረት በሚዘመሩ መዝሙሮች አሥራ ሁለቱን የዜማ ድምጾች ትጠቀማለች። ቤተክርስቲያን የዜማ ድምጾችን በቅዱስ ያሬድ አማካኝነት ከእግዚአብሔር ተቀብላ ለዓለም አበረከተች እንጂ ቤተክርስቲያን ከዓለም የወሰደችው አይደለም።

ስለዚህ በቅኝቶቻችን ላይ በቂ ጥናት አድርገን ስያሜ የተሰጣቸውንም ሆነ ያልተሰጣቸውን ቅኝቶች የመዝሙር ወይም የዘፈን ስም ሳይሆን በፈቃውንቱ ቤ/ክ እና በኢትዮጵያውያን የዜማ ሳይንስ ተመራማሪዎች ትክክለኛ ስያሜ ሊሰጣቸው ይገባል።

★ «ሙ□ቃ» □ሚለ□ ቃል □መ□□ «ሚ□□□ /Music/» ከተባለው የግሪክ ቃል ሲሆን ይህንን ቃል ግሪኮች በኢነጥብ ስም ከሰየሟቸው ሚውዚክ/Music/ ለተባሉ ዘጠኝ አማልክት ከሰጡት ስም የተወሰደ ስለሆነ የዜማው ሳይንሱን ሳይሆን «ሙዚቃ» የሚለው ስም የጣኦት ስም ስለሆነ በኢ/ክ/ተ/ቤ/ክ እምነት ሥርዓትና ትውፊት □ዖታት እድል ፈንታ ስለሌላቸው ይህ ስም በዚህ መጽሐፍ ለትውልድ እንዲተላለፍ አልተፈቀደለትም።

ዋቢ መጻሕፍት

- ሰማንያ አሐዱ መጽሐፍ ቅዱስ፡- በኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር ለኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤ/□ □□ ተመ - 1980 ፕ.ም
- የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት፡- በኢትዮጵያ መ□ሐ□ ቅ□ስ ማ□በር በንግድ ማተሚያ ድርጅት □□ ተመ - 7ኛ □ትም 1996 ዓ.ም
- □□ራር መልመጽ፡- ብሥራት ታመነ - ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት - 1990 ፕ.ም አዲስ አበባ
- ሙ□ቃ □መማሪያ መ□ሐ□፡- አምስተኛ □□ል - ሜጋ ማተሚያ ኢንተርፕራይዝ በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮ - 1997 ፕ.ም
- ክብረ ነገሥት፡-